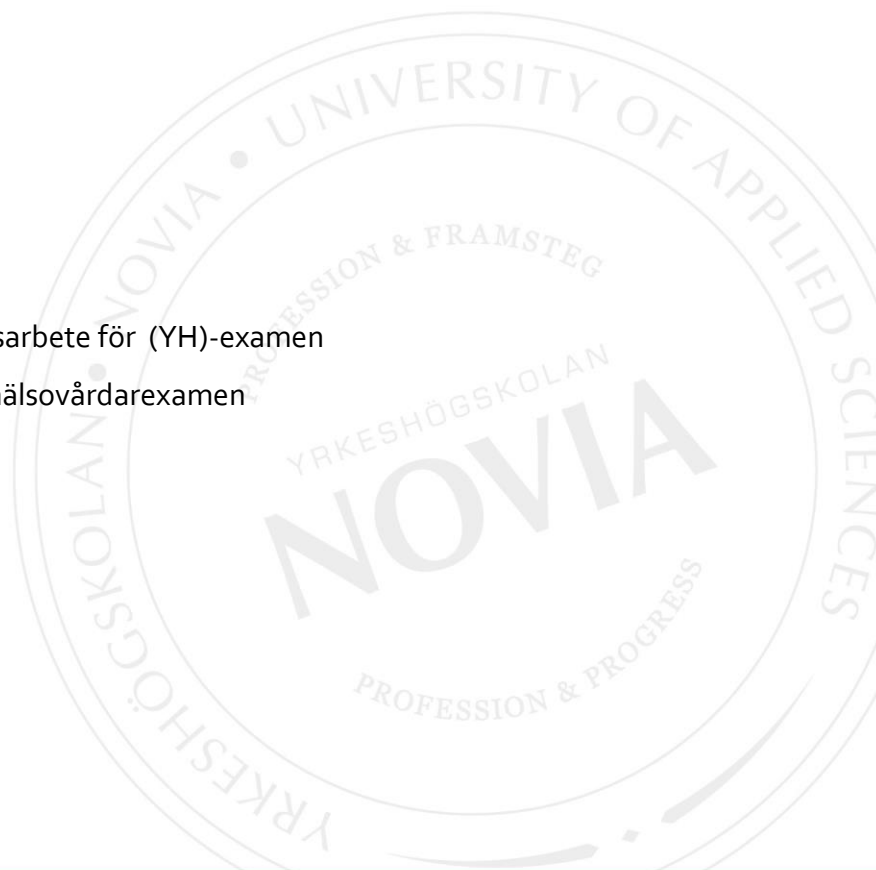

Trafficking - att känna igen och agera

Projektet: Papperslösa 2018 -de icke önskade?

Marina Kosomaa
James Lamb
Johanna Läckström
Janica Modig-Eklund
Mervi Ylä-Lahti

Mångprofessionellt examensarbete för (YH)-examen
Sjukskötare, socionom och hälsovårdarexamen
Åbo, 2018

EXAMENSARBETE

Författare: Marina Kosomaa, James Lamb, Johanna Läckström, Janica Modig-Eklund,
Mervi Ylä-Lahti

Utbildning och ort: Sjukskötare, socionom och hälsovårdare, Åbo 2018

Inriktning/alternativ/Fördjupning:

Handledare: Anne Nummela, Heli Vaartio-Rajalin, Jonathan Westergård

Titel: Trafficking - att känna igen och agera

Datum 3.5.2018 Sidantal 86

Bilagor 7

Abstrakt

Examensarbetet är en del av projektet "De papperslösa - de icke önskade", som startades upp 2017 av Finlands Röda Kors i Åbo. Syftet med projektet 2018 är att implementera resultatet ute i samhället. Detta arbete handlar om trafficking, eller människohandel, som det också kallas. Papperslösa personer faller ofta offer för trafficking.

Syftet med arbetet är att svara på frågeställningarna och att implementera resultatet ute i yrkeslivet. Frågeställningarna i arbetet är följande: "Hur kan professionella inom social- och hälsovårdsbranschen känna igen ett offer för trafficking?" och "Hur kan de professionella inom social- och hälsovårdsbranschen agera då de har känt igen ett offer för trafficking?".

Metoden vi har använt oss av är narrativ litteraturöversikt (n=13). Det innebär att vi samlat in aktuellt material från allt från dagstidningar till vetenskapliga forskningar. Resultatet av vårt arbete redovisar vi, förutom i detta skriftliga arbete, även på en webbsida; www.ihmiskauppa.info.

Resultatet visar att professionella inom social – och hälsovården saknar kunskap och utbildning om ämnet trafficking. Svaret på våra frågeställningar blev entydigt; det finns vissa särskilda kännetecken som tyder på att en person fallit offer för trafficking. Genom utbildning kan professionella få kunskap om detta, vilket leder till rätt bemötande och lämpliga arbetsmetoder. På detta sätt känns eventuella offer igen och de professionella kan agera och hjälpa dem. Arbetsmetoderna finns, men implementeringen inom social- och hälsovården är bristfällig.

Språk: Svenska

Nyckelord: Trafficking, papperslös, identifiering, hjälpsystemet

OPINNÄYTETYÖ

Tekijä: Marina Kosomaa, James Lamb, Johanna Läckström, Janica Modig-Eklund, Mervi Ylä-Lahti

Koulutus ja paikkakunta: Sairaanhoidtaja, sosionomi ja terveydenhoitaja, Turku

Suuntautumisvaihtoehto/Syventävät opinnot:

Ohjaaja(t): Anne Nummela, Heli Vaartio-Rajalin, Jonathan Westergård

Nimike: Ihmiskauppa- tunnistaminen ja toimiminen

Päivämäärä 3.5.2018 Sivumäärä 86

Liitteet 7

Tiivistelmä

Tämä opinnäytetyö on osa projektia "Papperslösa 2018 - de icke önskade?", joka aloitettiin Suomen Punaisen Ristin toimesta 2017. Vuoden 2018 projektin tarkoituksena on implementoida tulos yhteiskuntaan. Tämän työn aiheena on ihmiskauppa, jonka uhreiksi paperittomat usein joutuvat.

Työn tarkoituksena oli sekä vastata tutkimuskysymyksiin, että implementoida tulos työelämään. Työn tutkimuskysymykset ovat: "Miten sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilainen voi tunnistaa ihmiskaupan uhrin?" ja "Miten sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilainen voi toimia tunnistettuaan ihmiskaupan uhrin?"

Tutkimusmetodina työssä on käytetty narratiivista kirjallisuuskatsausta (n=13). Tämä tarkoittaa, että olemme keränneet ajankohtaista aineistoa päivälehdistä tieteellisiin tutkimuksiin. Esittelemme työmme tuloksen tämän opinnäytetyön lisäksi internetsivulla www.ihmiskauppa.info. Internetsivujamme mainostamme kahden posterin ja käyntikorttien avulla.

Opinnäytetyömme tulos oli yksiselitteinen: sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaiset tarvitsevat koulutusta oppiakseen menetelmiä, joiden avulla uhreja voi tunnistaa ja auttaa. Menetelmiin sisältyvät oikeanlainen uhrin kohtaaminen, uhrin tyyppillisten tunnusmerkkien havaitseminen sekä adekvaattien kysymysten esittäminen. Nämä menetelmät ovat olemassa, mutta niiden implementointi sosiaali- ja terveydenhuollossa on puutteellinen.

Kieli: Ruotsi

Avainsanat: Ihmiskauppa, paperittomat, uhrin tunnistaminen, auttamisjärjestelmä

BACHELOR'S THESIS

Authors: Marina Kosomaa, James Lamb, Johanna Läckström, Janica Modig-Eklund,
Mervi Ylä-Lahti

Degree Programme: Degree program in nursing and healthcare

Specialization:

Supervisor(s): Anne Nummela, Heli Vaartio-Rajalin, Jonathan Westergård

Title: Trafficking- to recognize and act

Date 3.5.2018

Number of pages 86

Appendices 7

Abstract

This bachelor's thesis is part of the project "Papperslösa 2018 - de icke önskade?". The project was launched in 2017 by the Finnish Red Cross in Turku. The purpose of the 2018 project is to implement the findings from our research into society. This thesis is about human trafficking in Finland, and explains why the undocumented are at higher risk of becoming victims of human trafficking.

The purpose of this thesis is to answer the following two questions; "How can professionals within the social and healthcare sector recognize a trafficking victim" and "How can professionals within the social and healthcare sector act when they have recognized a trafficking victim".

Narrative literature overview was the method used in this thesis (n=13). This means that we were able to use all sort of information we found about human trafficking; everything from daily newspaper articles to scientific research. The result will be presented on a website; www.ihmiskauppa.info.

Our analysis shows that professionals within the social and healthcare sector lack knowledge and education about human trafficking. The answers to our questions were unanimous and indicate that there are typical signs that a person could be a victim of human trafficking. Through education, professionals gather knowledge, which results in a quicker response time, using the correct working methods. By doing this, social and healthcare professionals are able to recognize possible victims, allowing them to act and assist them. The working methods are currently in existence, but the implementation within the social and healthcare sector is deficient.

Language: Swedish Key words: Trafficking, undocumented, identify, Assistance system

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
1.1	Syfte och frågeställning.....	2
1.2	Avgränsningar	2
2	Centrala begrepp	3
3	Teoretisk bakgrund	6
3.1	Traffickings historia i korthet.....	6
3.1.1	Slaveriets historia globalt.....	6
3.1.2	Slaveriets historia i Finland.....	7
3.1.3	Slaveriet nuförtiden.....	8
3.2	Statistik.....	8
3.2.1	Global statistik	8
3.2.2	Nationell statistik.....	9
3.2.3	Global statistik bland barnoffer	10
3.2.4	Nationell statistik bland barnoffer.....	11
3.3	Lagar och styrdokument.....	12
4	Metoderna i examensarbetet.....	15
4.1	Litteratursökning	15
4.2	Narrativ litteraturöversikt.....	17
4.3	Kvalitativ innehållsanalys.....	17
5	Litteraturöversikt.....	18
5.1	Individnivå	18
5.2	Nationell nivå.....	21
5.3	Internationell nivå	26
6	Resultat	30
6.1	Utbildning.....	32
6.2	Arbetsmetoder	33
6.3	Bemötande.....	35
7	Etiska aspekter.....	38
8	Produktutveckling	39
9	Trovärdighet och forskningsetik.....	40
10	Diskussion	42
	Källförteckning	47

Bilageförteckning

Bilaga 1	Projektplan
Bilaga 2	Projektplan 2018
Bilaga 3	Litteratursökning
Bilaga 4	Litteraturöversikt
Bilaga 5	Innehållsanalys
Bilaga 6	Poster 1 och 2
Bilaga 7	Visitkort

1 Inledning

Trafficking är ett växande problem, inte bara internationellt, utan också i Finland. Det är ofta papperslösa personer som faller offer för trafficking (Yle, 2017). I Norden arbetar traffickingoffer främst i sex-, bygg, städ- och restaurangbranschen (UNRIC, 2013). I Finland kan begreppet trafficking innefatta arbete inom i princip vilken bransch som helst, där offret utför ett arbete men blir utan egentlig lön, eller där offret inte vågar vägra att arbeta, p.g.a. rädsla för hot och våld. (Brottsofferjouren, u.d.).

Ordet *trafficking* används i arbetet istället för *människohandel*. Vårt val att använda ordet trafficking motiveras med att trafficking är ett kraftfullare ord än *slaveri* och människohandel. Dessutom är trafficking ett internationellt ord. Arbetets svenskspråkiga källor, den finska lagstiftningen och Svenska Akademiens ordlista används däremot ordet människohandel. Orden förklaras under centrala begrepp.

Antalet klienter som omfattas av hjälpsystemet för offer för människohandel, har mer än fördubblats år 2016. Ökningen fortsatte i samma takt 2017 och i slutet av 2017 fanns totalt ca 300 personer inskrivna i hjälpsystemet. Uppgifter kommer ur hjälpsystemets egen rapport. Den kraftiga ökningen tros ha ett samband med det ökande antalet asylsökande i Finland. En del av dessa är papperslösa personer, som blir utnyttjade i arbetslivet. Ett stort problem är att professionella inom social- och hälsovårdsbranschen inte har fått utbildning och saknar kunskap i att känna igen eventuella offer. Kunskapen brister främst då det gäller att känna igen personer som fallit offer för sexrelaterad trafficking. Däremot är vi finländare duktigare på att förebygga och känna igen offer för arbetsrelaterad trafficking. Orsaken till detta är antagligen att svartarbete motarbetas aktivt i Finland. (Fors, 2018).

Också Röda Korset i Finland uttrycker sin oro över de sk. "nypapperslösa", eftersom de är i en mycket sårbar situation. Den här gruppen av människor förväntas växa i och med att antalet negativa asylanvändningsbeslut växer. För dessa personer som fått avslag på sin ansökan, och på så vis blivit papperslösa, ökar risken för att hamna i svartarbete eller i annan brottslig verksamhet. Risken för att falla offer för trafficking ökar också. Alla brott till följd av papperslösheten är allvarliga och Röda Korset vädjar nu till staten och kommunerna att de ska ta problemet på allvar och se till att den service de papperslösa har rätt till erbjuds och finns tillgänglig. Enligt Röda Korset borde ingen få vända ryggen till dem som behöver hjälp och de papperslösas förtroende får inte svikas. (Röda Korset, 2017 a).

Detta är ett arbete av fem studerande vid Yrkeshögskolan Novia, en mångprofessionell examensarbetsgrupp, som består av tre blivande sjukskötare, en blivande hälsovårdare och en blivande socionom. I fortsättningen kallar vi gruppen för vi. Vårt arbete är en del av projektet "Papperslösa 2018- de icke önskade?", som startades upp i Åboland 2017, med Röda Korset som initiativtagare. Projektets syfte var att få kommunerna och invånarna att förstå sig på begreppet papperslösa och hur kommuner och organisationer kan hantera papperslösa (se Bilaga 1, projektplan 2017). Syftet med projektet år 2018 är att implementera resultaten från fjolårets examensarbeten (se Bilaga 2, projektplan 2018). Slutprodukten av vårt arbete är en webbsida med information riktad till professionella inom branschen. Vi gör även en poster som marknadsför webbsidan.

Med det här arbetet vill vi öka kunskapen bland professionella inom social- och hälsovården i frågan om traffickingoffer, ge dem verktyg att känna igen dessa offer samt kunskap om hur de ska agera i dessa situationer. Flera av våra källor hävdar att professionella inom social- och hälsovården har svårt att känna igen eventuella traffickingoffer. Vår vision är att vår webbsida kan användas som en kunskapskälla på olika arbetsplatser inom social- och hälsovården.

1.1 Syfte och frågeställning

Syftet med arbetet är att öka kunskapen om trafficking och att dela med oss av den till professionella inom social- och hälsovården.

Frågeställningarna i detta arbete är följande:

Hur kan professionella inom social- och hälsovårdsbranschen känna igen ett offer för trafficking?

Hur kan de professionella inom social- och hälsovårdsbranschen agera då de har känt igen ett offer för trafficking?

1.2 Avgränsningar

Eftersom trafficking är ett stort problem också globalt och omfattar i princip hela världen, bestämde vi oss inom examensarbetsgruppen att avgränsa vårt arbete till trafficking i Finland. Förutom en geografisk avgränsning valde vi även att avgränsa vår litteratursökning till de senaste sju åren, 2011–2018, eftersom vi ville få så relevant och aktuell information

som möjligt. Vi har valt att söka material om trafficking i allmänhet och inte avgränsa det till enbart barn eller vuxna. Vi har även använt oss av källor från finska nyhetsartiklar och media.

2 Centrala begrepp

För att läsaren ska ha lättare att förstå vårt arbete förklarar vi de centrala begreppen i detta kapitel. Begreppen förklaras i alfabetisk ordning, för att läsaren lättare ska kunna återkomma till dem.

Asylsökande är en person som ansöker om internationellt skydd och uppehållstillstånd i Finland. En person som söker asyl måste vara i Finland och kan därför inte söka asyl i förskott. Asylansökan görs personligen via polis- eller gränskontrollmyndigheterna. (Migrationsverket, u.d.).

Barn är personer under 18 år, och ungdomar är personer mellan 18 och 24 år, i enlighet med lagen (Socialvårdslag (1301), 2014) § 3. När vi i detta examensarbete skriver om barn syftar vi på minderåriga.

Diskrimineringsombudsmannen fungerar som nationell rapportör om trafficking i Finland. Diskrimineringsombudsmannen sammanställer och låter genomföra utredningar, offentliggör rapporter och tar initiativ, ger råd och utlåtanden, bevakar hur Finland uppfyller sina internationella människorättsförpliktelser och följer upp hur verkningsfull den nationella lagstiftningen är i fråga om trafficking. Dessutom följer Diskrimineringsombudsmannen upp fenomenet i sig. Trafficking rapporteras årligen till statsrådet och vart fjärde år till riksdagen. För att kunna utveckla och rapportera om trafficking har diskrimineringsombudsmannen rätt att få information från olika aktörer och myndigheter utan att begränsas av sekretessbestämmelser. (Diskrimineringsombudsmannen, u.d.).

Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, är **Europarådets konvention** om de mänskliga rättigheterna. Konvention är en term för skriftliga överenskommelser mellan subjekt till den internationella rätten. Subjekt till den internationella rätten som kommer i fråga är stater och internationella organisationer. Europarådet är en mellanstatlig europeisk samarbetsorganisation med 47 medlemsstater som bildades 1949. Organisationen arbetar i huvudsak med att främja

demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatsutveckling. Europarådet har ett nära samarbete med Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) och med FN:s ekonomiska kommission för Europa (ECE). Europakonventionen skiljer sig på vissa punkter från FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna. Vissa skillnader i föreskrifterna om dödsstraff föreligger, och Europakonventionen räknar upp undantag för skyddet för den personliga friheten. FN-konventionen innehåller även fler rättigheter än den europeiska. Europarådet ska inte förväxlas med vare sig Europeiska rådet, som utgörs av stats- eller regeringscheferna i EU:s medlemsstater, eller Europeiska unionens råd, som är EU:s ena lagstiftande institution. (Euroopan ihmisoikeustuomioistuin, 2002)

Förläggningen i Joutseno arbetar under Migrationsverket och har ansvaret för att ordna hjälp som de identifierade traffickingoffren behöver. Förläggningen ansvarar för det nationella hjälpsystemet för traffickingoffer och hjälper de offer som inte har hemkommun i Finland. På förläggningen arbetar ett mångprofessionellt team som ansvarar för klienternas social- och hälsovård. (Valtiolle, 2014)

Hjälpsystemet för människohandel i Finland styrs av Joutseno förläggning. Om du är ett offer för trafficking har du rätt att få hjälp av hjälpsystemet. Hjälpsystemet erbjuder trygg bostad, mat, sjukvård, handledning, ekonomiskt stöd, rådgivning i rättsfrågor och övrig hjälp. Om offret har en hemkommun i Finland, hänvisas offret till servicen där. Om offret inte har en hemkommun i Finland är det Joutseno förläggning som ansvarar för servicen. (Joutseno förläggning, u.d.).

Identifiering av ett traffickingoffer är en rättslig process som behövs för att personen ska kunna tas med i hjälpsystemet. Identifieringen görs vid tre olika situationer: av förundersökningsmyndigheten eller åklagaren i samband med utredning av människohandelsbrott, vid beviljat uppehållstillstånd pga. trafficking. Identifieringen kan även göras i Joutseno förläggning i samarbete med den sektorövergripande expertgruppen, antingen då ingen förundersökning inleds, men grundad anledning finns för att misstänka trafficking eller då ingen misstänkt finns för att väcka åtal för trafficking. (Lag om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifieringen av och hjälp till offer för människohandel (746), 2011) § 38.

Igenkänning av ett traffickingoffer sker utifrån iakttagelse, intervju och patientens/klientens egen berättelse. Genom att observera typiska kännetecken hos eventuella offer, kan de professionella inom social- och hälsovården få en misstanke om att personen har blivit offer för trafficking. De professionella kan då anmäla personen (med

dennes samtycke) för att denna ska upptas i hjälpsystemet eller hänvisas till andra hjälpformer inom den tredje sektorn. (Social- och hälsovårdsministeriet, 2018). De relevanta aktörerna refereras på sidorna 23-24.

Ockerliknande diskriminering betyder att arbetsgivaren utnyttjar sin anställdas beroendeställning, eller okunnighet och/eller förstånd. Trafficking har förekommit i hushållsarbete och så även inom byggbranschen. Då arbetsgivaren tvingar arbetstagaren att utföra arbetsuppgifter som är kränkande kan det relateras till trafficking. I många fall kan det även handla om att arbetstagaren tvingats betala många tusentals euro för att få komma till Finland för att arbeta för att sedan bli skyldig arbetsgivaren. I detta fall hamnar arbetstagaren redan innan resan i ett skuldförhållande till arbetsgivaren vilket gör det möjligt för arbetsgivaren att kontrollera arbetstagaren redan före hen är i Finland. (Flyktingfonden, u.d.).

Offer för människohandel är enligt lagen en person som har blivit upptagen i hjälpsystemet. (Lag om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifieringen av och hjälp till offer för människohandel (746), 2011)

Papperslös kallas en person som vistas i ett land utan laglig rätt att uppehålla sig där. Vanligtvis handlar det om en person som har fått avslag på sin asylansökan. Personen kan överklaga beslutet. Vid ett nytt avslag på ansökan erbjuds personen en frivillig hemresa. Om personen inte återvänder till sitt hemland utan stannar i Finland blir hen papperslös. (Röda Korset, u.d.).

Sexuellt utnyttjande och sexhandel används istället för ordet prostitution i vårt arbete. Prostitution (från latinets *pro-stituere*, ställa fram eller bjuda ut), kallas den verksamhet där en eller flera personer utför sexuella handlingar mot annan person, mot betalning. Ersättningen kan tillfalla utföraren eller den person som organiserar prostitutionen. (Talita, u.d.).

Trafficking är en synonym till människohandel (Svenska akademins ordlista, u.d.). Ett äldre ord för människohandel är slaveri. FN:s protokoll om människohandel definierar trafficking som rekrytering, transport, hysande eller mottagande av personer (United Nations, 2000). Hela processen innefattar ofta hot eller våld. En annan form kan vara tvång eller kidnappning. Det är inte heller ovanligt att utnyttja sin maktposition mot en sårbar person, genom att kräva betalning eller andra förmåner för att få kontroll över personen. Syftet är alltid att utnyttja personen. Den vanligaste formen av trafficking är prostitution eller

hushållsarbete. Människosmuggling är också en form av trafficking men det är svårt att dra en gräns mellan dessa. Människosmuggling kan vara ett frivilligt beslut medan trafficking är ofrivilligt och påtvingat. (Fredriksson, Molnar, & Nilsson, 2011). THL definierar trafficking som ett brott med en tendens av sexuellt utnyttjande, koppleri eller tvångsarbete som kränker en annan person. Syftet är alltid att uppnå en ekonomisk vinning. (THL, 2017).

Upptagning av en person till hjälpsystemet. Anmälan kan göras av personen själv, en närstående person till offret, en aktör inom tredje sektorn, av polisen, gränsbevakningen, arbetsskyddet, migrationsverket eller av någon inom vården. I medeltal leder en fjärdedel av anmälningarna till ett negativt beslut. (Koskenoja, Ollus, Roth, Viuhko, & Turkia, *Tuntematon tulevaisuus: selvitys ihmiskaupan uhrien auttamista koskevan lainsäädännön toimivuudesta-tiivistelmä ja johtopäätökset.*, 2018 b).

3 Teoretisk bakgrund

Avsikten med detta examensarbete är att lyfta fram begreppet trafficking. För att få läsaren att förstå begreppet och vad det innebär, tar vi i detta kapitel upp traffickingens historia, statistik och lagar. Bakgrunden är en oföränderlig fakta om ämnet. Trafficking har en lång historia, många lagar nämner människohandel och statistiken visar hur aktuellt ämnet är.

3.1 Traffickingens historia i korthet

Ordet slaveri har tidigare använts för ordet trafficking. Enligt den finska lagstiftningens förordning 17/1959 finns det olika former av slaveri som Finland har lovat att motarbeta. Denna förordning grundar sig på det fjärde tillägget till Genevë konventionen som har getts 7.9.1956. Finland ratificerade konventionen 1.4.1959 (Förenta Nationerna, u.d.). I förordningens inledning sägs det att frihet är en rättighet som varje individ får vid födseln (Finlex, 1959). Denna rättighet som man utgår ifrån att människor har, har ändå genom årtusenden ifrågasatts och nekats för otaliga individer.

3.1.1 Slaveriets historia globalt

Slaveriets historia går så långt som 5000 år tillbaka i tiden. Det finns två tydliga skäl till slaveri: krig och fattigdom. Krigsfångar var tvungna att tjäna sina segrare som slavar. De fattiga beslöt sig ofta för att sälja sig själva eller sälja sitt barn som slav, för att undvika att

svälta. Dessa slavar kunde köpa sig fria med medel som de tjänade under sitt slaveri. (Harrison, 2014, ss. 15-22).

Slavarbete har visat sig vara mera sällsynt i Egypten än vad man tänkt sig. Enligt arkeologerna finns det inga bevis på att slaverna skulle ha byggt pyramiderna, däremot finns det bevis för att det var professionella byggarbetare som har byggt pyramider (Historia, 2010). Det finns arkeologiska uppgifter från Egypten som visar att det fanns tempelslavar som tjänade i templet av sin fria vilja. Tempelslavens arbete var lättare än tvångsarbete, som de ”vanliga” slaverna fick göra. Dessa slavar arbetade med bl.a. att gräva bevattningskanaler vid Nilen (Historia, 2013).

Under antikens tid var slavarbete nödvändigt i Romarriket och Grekland. Slaverna möjliggjorde dessa kulturers framgångar. I antikens Grekland var fysiskt arbete nedsättande och otänkbart för en vanlig människa, som ägnade sin tid åt filosofi. Slaverna ansågs vara som djur, ett sämre och mindre värt människosläkte. I romarriket var inställningen till slavar annorlunda. De kunde t.o.m. ha bättre levnadsförhållanden än fria, fattiga medborgare. Slavar kunde arbeta som sekreterare hos sina ägare eller som tjänstemän hos makthavare. Det fanns slavmarknader på flera orter där slaverna bytte ägare och nya krigsfångar köptes in för att tränas till gladiatorer. (Antiikin historia ja kulttuuri, 2016).

Från forntid till nutid har slavarbete förekommit i olika former överallt i världen. Den mest kända är kanske den s.k. transatlantiska slavhandeln (även kallad triangelhandel) som pågick omkring åren 1500–1800. Fartygen seglade oftast från England fullastade med vapen, brännvin, tyg och andra förnödenheter. De anlände till Västafrika där lasten byttes mot slavar som skulle fraktas över Atlanten till de europeiska kolonierna i Amerika. Väl framme på den amerikanska kontinenten bytte man de slavar som hade överlevt resan till bomull, socker och tobak som transporterades tillbaka till Europa. Brasilien var i början av denna handel landet dit de flesta slaverna hamnade för att arbeta på sockerplantagerna. När industrialiseringen i USA tog fart, hamnade slaverna på södra USA:s bomullsfält. (SORummet, 2017).

3.1.2 Slaveriets historia i Finland

Under medeltiden tillfångatogs ljushåriga och blåögda finska kvinnor och barn, som sedan såldes vidare så långt bort som t.ex. till Persien. Dessa ljusa människor upplevdes exotiska och de kunde säljas dyrt. Rövorna var ofta tatarer som tjänade Rysslands furstendömes militärstyrka. Kristendomen hade förbjudit kristna slavar men i och med att det i Finland

bara bodde hedningar kunde dessa utnyttjas som handelsvara inom slavhandeln. (Ruotsala, 2016).

För hundra år sedan pågick Finlands inbördeskrig. Ett av skälen till kriget var de stora klasskillnader i Finland. Torpare i Finland hyrde land av landägare och betalade hyran i form av dagsverken som bestämdes av landägaren. En torpare var skyldig att underhålla det uthyrda stället som sitt eget, fast han inte hade någon som helst äganderätt och uppsägningsskyddet var nästan obefintligt. Kontrakten förnyades vid behov och på landägarens villkor. Dagsverken kunde ökas godtyckligt av landägaren. Torparen plöjde marken som han hyrde och byggde upp ett hem för sin familj. Ibland har torpare jämförts med slavar just p.g.a. de förhållanden och den skyddslösa tillvaro som de levde i. (Helsingin Suomalainen klubi, 2017).

3.1.3 Slaveriet idag

Med tanke på att vi idag är medvetna om mänskliga rättigheter och bekänner alla människors lika värde, kan man tänka sig att slaveri skulle vara ett minne blott. Tyvärr förekommer fortfarande slaveri i olika former överallt i världen och man beräknar att 40,3 miljoner människor lever under slaveriliknande förhållanden. (Walk free foundation, 2018).

3.2 Statistik

Strafflagen delas in i olika grupper. Strafflagen, kapitel 25 går under rubrik ”Brott mot frihet”. Trafficking, eller människohandel som det heter i lagen, delas in i olika grader. Direkt relaterat till människohandel finns det tre grader av brott: Människohandel, försök till människohandel och grov människohandel. Dessutom går frihetsberövande och grovt frihetsberövande under samma lag. (Statistikcentralen, 2017).

3.2.1 Global statistik

Enligt europeiska revisionsrätten är trafficking ett mycket lönsamt brott och därmed även ett globalt säkerhetshot. EU har tagit sig an att stöda alla medlemsstater och vidtagit åtgärder för att utrota trafficking. Trafficking är ett globalt problem, men EU-länderna är speciellt utsatta för trafficking eftersom så många människor vill komma in till EU-länderna. De flesta offren för trafficking kommer från Asien. Fattigdom, könsdiskriminering och konflikter i hemlandet är de främsta orsakerna till trafficking. Eftersom trafficking är en förhållandevis

dold brottslighet är det svårt att få fram någon sort av statistik. Det är också svårt att mäta och observera trafficking. Däremot vet man att det ofta förekommer trafficking från utvecklingsländer till mer utvecklade länder. De flesta offer för trafficking drabbas även i sitt eget hemland (42 %) och människohandlaren kommer oftast från samma land och pratar samma språk. Globalisering av ekonomi, strävan efter billig arbetskraft och billiga produkter har gjort att trafficking har ökat. Det finns ett indirekt samband mellan konsumenter och varor, och tjänster och trafficking. Som exempel kan nämnas barn som blir offer för att sy kläder i Asien, invandrade som tvingas arbeta inom industrin eller tonåringar som flyr hemifrån och blir offer för sexhandel på turistorter. Trafficking är som tidigare nämnts ett mycket lönsamt brott. Europeiska polisbyrå (Europol) tror på att de årliga inkomsterna för trafficking skulle är 29 miljarder euro. Och fastän man inte vet med säkerhet hur många offer för trafficking det finns, uppskattas 46 miljoner människor vara fångna i olika former av modernt slaveri d.v.s. trafficking. Två tredjedelar av dessa kommer från Asien. (Europeiska Revisionsrätten, 2017).

Enligt den globala statistiken från åren 2010–2012 fanns traffickingoffer från 124 olika länder med 152 olika nationaliteter. Av dessa var 70 % kvinnor eller flickor (49 % kvinnor och 21 % flickor). År 2004 var andelen flickor 10 %. Det är oroväckande att procentenheten har ökat till 21 %. I EU länderna är motsvarande siffra 80 % (67 % kvinnor och 13 % flickor). 53 % av traffickingoffren var offer för sexhandel och av dessa var 97 % kvinnor. 40 % utnyttjades inom tvångarbete och av dessa var 65 % män. Förutom detta kan offren för trafficking utnyttjas till tiggeri, kriminalitet och tvångsäktenskap. År 2012 uppskattade ILO (International Labour Office) att 14,2 miljoner skulle vara offer för trafficking och utnyttjas som arbetskraft, av dem 900 000 inom EU. I första hand handlar det då om tvångsarbete inom jordbruk, bygg- och tillverkningssektorn. Kvinnor utnyttjas vanligtvis inom hushållsarbete eller inom sexhandel. Det finns olika former av sexhandel, den vanligaste är prostitution som ter sig i gatubilden, i hemmen eller i samband med massagestudion. (Voronova & Radjenovic, 2016).

3.2.2 Nationell statistik

Enligt Migrationsverket har antalet offer för trafficking i Finland ökat de senaste åren. År 2015 kom det ett stort antal asylsökande till Finland, och det finns ett samband mellan offer för trafficking och asylsökande i Finland. Huvuddelen av offer för trafficking är asylsökande som redan tidigare blivit utsatta för trafficking utomlands. Fram till år 2017 hade 89 personer som blivit offer för trafficking föreslagits som klienter inom hjälpsystemet. Av dessa blev

55 godkända. Det totala antalet igenkända klienter som fallit offer för trafficking är 270. Till dessa räknas då även hjälpbehövande barn vars föräldrar varit det egentliga offret. Av de som sökt hjälp via rättssystemet har 16 varit föremål för utnyttjande sexuellt. (Migrationsverket, 2017).

Joutseno förläggning som tar emot offer för trafficking har den färskaste statistiken. I skrivandets stund finns det inte ännu statistik för hela året 2017. Däremot finns statistiken om deras hjälpsystem från 1.1–30.6.2017 tillgängligt. Ett typiskt offer som kommer till Joutseno är en kvinna som blivit sexuellt utnyttjad eller en man som blivit utnyttjad inom arbetskraft. Kvinnor som blivit offer inom sexhandeln är oftast från Väst- eller Östafrika, vanligtvis från Nigeria eller Somalia. Fördelningen mellan män och kvinnor var under tidsperioden 1.1.2017–30.6.2017 jämt fördelad. I jämförelse med tidigare år var fördelningen 70 % kvinnor och 30 % män. Även inom sexhandel har män blivit utnyttjade, dessa män var ursprungligen från Centralasien eller från Mellanöstern. Förutom att sexhandeln utgör en stor del av trafficking utnyttjas även män och kvinnor som arbetskraft. Typiska branscher för män är restaurang-, byggnads- eller fabriksarbete. För kvinnor är det vanligtvis hushållsarbete som t.ex. städning. Andra former av utnyttjande har varit tvångsäktenskap, påtvingad kriminalitet och barn som tvingats bli soldater. Av de 55 offer som sökt hjälp via rättssystemet har 41 sökt asyl i Finland. (Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmä, 2017).

Det totala antalet 1.1–30.6.2017 var 54 offer (Se figur 1 och 2). (Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmä, 2017).

3.2.3 Global statistik bland barnoffer

Globalt blir 1,2 miljoner barn årligen offer för olika typ av trafficking. Barnen blir använda som billig eller gratis arbetskraft. När ett barn blir offer för trafficking bryter man mot barnets rättigheter. Ett barn som är offer för trafficking har inte möjlighet att växa upp i trygga hemförhållanden, riskerar att bli utsatt för sexhandel och blir ofta utsatt för våld och/eller sexuella trakasserier. (Unicef, a).

Fattigdom och maktlöshet är de största faktorerna bakom trafficking av barn, eftersom det ger utövarna en maktställning gentemot barnet. Utövaren för trafficking av barn lovar oftast ett bättre liv åt barnet, och kan genom barnets dåliga förhållanden manipulera barnet att bli ett traffickingoffer. En annan orsak varför barn ofta blir offer för trafficking är praktiska skäl, det är lättare att exploatera ett barn än en vuxen. (Unicef, 2018).

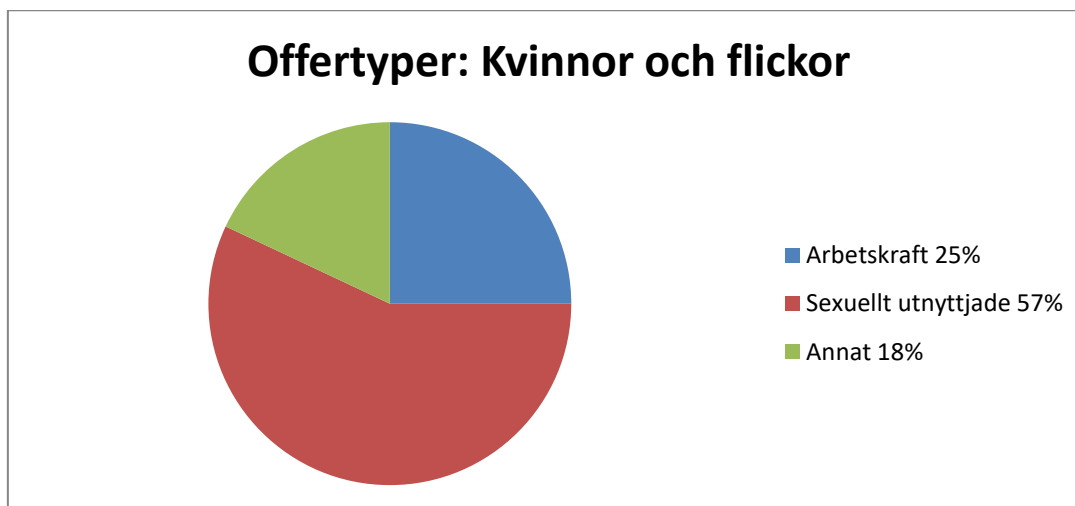
Riktning för trafficking för barn är samma som för trafficking överlag. Från öst till väst och syd till nord. Det är alltid tre länder inblandade, barnets hemland (var barnet är fött), länderna barnet exploateras igenom och slutligen, landet barnet exploateras till. (Unicef, 2018).

Förenta nationernas medlemsländer, dit också Finland hör till har skrivit under FN:s barnkonvention för att skydda barnets rättigheter. Medlemsländerna är därmed skyldiga att förhindra och stoppa all trafficking där barn är inblandade. Om det förekommit någon form av utnyttjande av barn bör det ordnas rehabilitering och social återanpassning för barnet i fråga. (Unicef, u.d.).

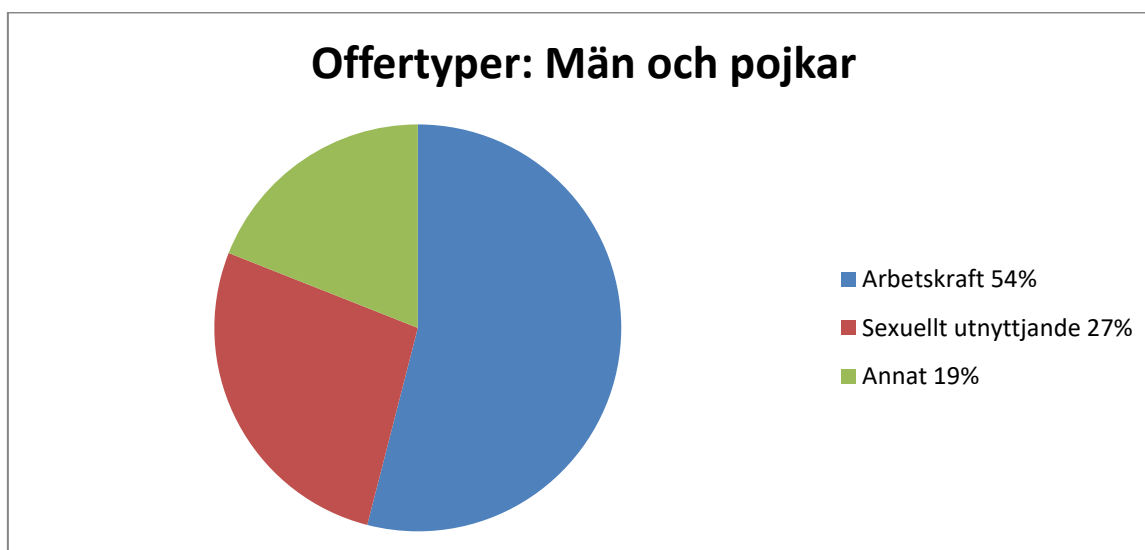
3.2.4 Nationell statistik bland barnoffer

Om en minderårig i Finland rekryteras för att utnyttjas på något vis är hen alltid ett offer för trafficking. Detta gäller oberoende barnet inte har blivit hotad, tvingad eller vilseledd på något vis. Om barnet blivit ett offer för trafficking har barnet samma rättigheter till stöd, vård och rehabilitering som alla finska medborgare, oberoende om barnet är finsk medborgare eller inte. Det kan alltså vara ett barn som söker asyl med familj, ensam eller är papperslös. Ett barn som inte har en vårdnadshavare blir automatiskt hänvisad till en intressebevakare som tar hand om barnets ärenden. Detta kan t.ex. vara en socialarbetare. Barnet blir också automatiskt en klient inom barnskyddet. Detta gäller även om myndigheterna inte med säkerhet kan veta om barnet är minderårigt eller inte. (STM, 2018).

De professionella inom social- och hälsovården har skyldigheten att göra en anmälan åt polisen ifall de misstänker trafficking hos ett barn. Då polisanmälan har gjorts görs en barnskyddsanmälan till de sociala myndigheterna. Ifall klienten är en gravid kvinna, och kvinnan misstänks vara ett offer för trafficking, görs en förebyggande barnskyddsanmälan till myndigheterna. (STM, 2018).

Figur 1. Andelen kvinnor och flickor som fallit offer för trafficking (n=28).

Figur 2. Andelen män och pojkar som fallit offer för trafficking (n=26).

3.3 Lagar och styrdokument

Trafficking nämns och behandlas i totalt 27 olika lagar i finsk lagförstiftning. I all lagstiftning används ordet människohandel. Råd åt professionella inom social- och hälsovård, vilka kan hjälpa till att känna igen ett traffickingoffer, grundar sig på finsk lagstiftning. När offret för trafficking av myndigheterna identifierats som ett offer för trafficking, förblir personen inte längre papperslös, utan då följs lagar som gäller offer för människohandel. Här tas de viktigaste lagarna upp som har relevans för våra frågeställningar och som har betydelse för vårt arbete. (Finlex, u.d.)

Lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifieringen av och hjälp till offer för människohandel har som syfte att trygga försörjningen, omsorgen, identifieringen och hjälpen till offer för människohandel (1§). Personerna får mottagnings- och brukspenning samt mat eller matpenning. Inkvarteringen på förläggningen ordnas utifrån familjeförhållanden och kön (18§). Om olycka eller sjukdom drabbar personen som arbetar eller studerar har hen rätt till ersättning på lika grunder som finska medborgare (30§). Människohandelsoffer kan få betald assisterad hemresa, om hen inte kan täcka sina kostnader själva (31§). Om personen vägrar att resa hem har hen rätt till, beroende på omständigheterna, 30–90 dagars uppehälle på förläggningen. Nittio dagars gräns gäller inte barn som saknar vårdnadshavare (14a§). Information om ansökningsuppgifterna ska ges till den sökande skriftligt eller muntligt till de som inte är läskunniga. (15§). Tolken ska vara professionell och inte jävig (27§). (Lag om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifieringen av och hjälp till offer för människohandel (746), 2011).

Enligt **Finlands grundlag** är alla lika inför lagen och får inte särbehandlas på grund av kön, ursprung, språk, religion, kultur, övertygelse, åsikt, ålder, hälsotillstånd eller handikapp. Barn ska bemötas och behandlas som jämlika individer och deras åsikt ska tas i beaktande i saker som berör dem själva (§ 6). Alla individer i Finland har rätt till ett liv i trygghet, med personlig integritet och frihet. Ingen får torteras eller frihetsberövas (§7). Alla finska medborgare och de utlänningar som vistas lagligt i landet, har rätt att röra sig fritt i landet och välja bostadsort. Rätten för utlänningar att resa in och vistas i landet är reglerad i lagen. Utlänning eller återsändning av en utlänning till hemlandet är förbjudet om det finns risk för tortyr, dödsstraff eller någon annan handling som kränker människan (§9). (Finlands grundlag (731), 1999).

Människohandel beskrivs i **Strafflagen** som utnyttjande, tvingande eller vilseledande av någon annans beroende ställning, samt utövande av sin egen makt när det gäller hans rekrytering och/eller transporter. Tvångsarbete, sexuellt utnyttjande och andra människokränkande förhållanden, eller där syftet är att avlägsna organ eller vävnader betraktas som människohandel. Att rekrytera, överlåta, ta emot och inhysa människor som blivit utnyttjade, är straffbart. Den som får pengar eller annan ersättning, av någon som utövar det ovan nämnda, kan bli bestraffad. Människohandel betraktas som grov då våld, hot eller list används eller orsakar svår kroppsskada eller allvarlig sjukdom för offret. Slaveri, organiserad kriminell sammanslutning och brott mot barn är också grov människohandel. Även försök till ovanstående är straffbart. (Strafflag (39), 1889) 25 kap. § 3.

Barnskyddslagens syfte är att säkra att barnet får en trygg uppväxt, att barnets individuella behov, kulturella ursprung och behovet på utbildningen tas i beaktande. Ansvar för ordnandet av barnskydd hör alltid till barnets eller vårdnadshavarnas hemkommun. Om det inte finns information om barnets eller hans vårdnadshavares hemkommun är det Helsingfors stad som är skyldig att ordna lämpliga barnskyddsåtgärder för barnet. Dessa paragrafer kan tillämpas när det gäller ett barn som kommit ensamt till landet eller är papperslöst. (Barnskyddslag (417), 2007) § 1, 4, 16, 17.

Barnen som saknar vårdnadshavare får hjälp att spåra sina vårdnadshavare. Hjälpinsatser är frivilliga för offren om inget annat står i barnskyddslagen. Hjälpinsatsernas omfattning bestäms utifrån individuella behov. (Barnskyddslag (417), 2007) § 38.

Enligt **Lag om patientens ställning och rättigheter** har patienten rätt till vård av god kvalitet med människovärdigt bemötande under tillfällig vistelse i Finland. Bemötandet ska utgå från patientens individuella behov och ske på patientens modersmål. Tolk ska användas i mån av möjlighet. (Lag om patientens ställning och rättigheter 785, 1992) § 3.

Enligt **Lag om klientens ställning och rättigheter inom socialvården** har en klient rätt till socialvård som är av god kvalitet. Bemötandet ska vara människovärdigt och utgå från klientens önskemål, fördelar, åsikter och vara individanpassat. Klientens kulturella bakgrund ska beaktas och vård ska ges på hans modersmål. Vid behov ska tolk användas. (Lag om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812), 2000) § 4.

Lag om användning av mänskliga organ, vävnader och celler för medicinska ändamål beskriver att den som importerar mänskliga organ, vävnader eller celler till Finland, eller lovar att betala ersättning för dess innehavare eller till givarens langare, gör sig skyldig till brott. Handel med mänskliga organ, vävnader och celler för medicinska ändamål leder till böter, om inte strängare straff föreskrivs någon annanstans i lagstiftningen. (Lag om användning av mänskliga organ, vävnader och celler för medicinska ändamål (101), 2001) § 25.

Enligt **Utlänningslagen** är betänketiden för ett papperslöst människohandelsoffer minst 30 dagar och högst 6 månader. Under tiden ska offret bestämma sig om hen tänker samarbeta med myndigheterna. Tiden avbryts om offret återtar kontakten med misstänkta personer för människohandel, skapar osäkerhet i landet, inte följer angivna bestämmelser eller om personen har gett oriktiga uppgifter under mottagningsprocessen. (Utlänningslag (301), 2004) § 52b.

Enligt lagen är möjliga hjälpinsatser rådgivning och handledning, trygg inkvartering, mottagningspenning eller utkomststöd och social-, hälso- och sjukvårdstjänster, vilka enligt **Hälso- och sjukvårdslagen** innebär att offer för människohandel har rätt till akut vård inom mun- och tandvård, mentalvård, missbrukarvård samt psykosocial vård. Om vårdbehovet är brådskande ska bedömning och vård ges till personen utan dröjsmål. Offren har även rätt till samma socialvårdsformer som andra kommuninvånare. Som exempel kan nämnas socialt arbete i alla dess former, alkohol- och drogarbete och rådgivning i uppfostrings- och familje frågor. (Hälso- och sjukvårdslag (1326), 2010). Socialt arbete och social handledning utförs av yrkesutbildad socialhandledare vid förläggningen. Vid behov kan de även få rättshjälp samt juridisk rådgivning. (Socialvårdslag (1301), 2014) § 15,16.

De mänskliga rättigheterna anses vara universella, vilket innebär att de gäller över hela världen, oavsett land, kultur eller andra omständigheter. De gäller för var och en, oavsett etnisk tillhörighet, hudfärg, kön, språk, religion, sexuell läggning, politisk uppfattning eller social ställning. Rättigheterna slår också fast att alla människor är födda fria, alla är lika värda och alla har samma rättigheter. Enligt FN:s allmänna definition om de mänskliga rättigheterna, artikel 1 är: ”Alla människor är födda fria och lika i värde och rättigheter. De har utrustats med förnuft och samvete och bör handla gentemot varandra i en anda av gemenskap”. (Finlands FN-förbund, 2018).

4 Metoderna i examensarbetet

I detta examensarbete har gruppen bestämt sig för att närma sig problemet trafficking genom en narrativ litteraturöversikt. Resultatet resulterar i form av en webbsida med information. För att ge synlighet åt webbsidan tillverkas posters och visitkort med adressen för webbsidan. Via webbsidan hittar de professionella inom social- och hälsovården information om trafficking.

4.1 Litteratursökning

Syftet med litteratursökningen är att hitta data som bäst svarar på problemformuleringen. När lämpligt material har hittats måste det granskas kritiskt för att finna det mest aktuella och relevanta. Detta är ett tidskrävande skede i själva arbetsprocessen men när det görs noga har det direkt påverkan på arbetets kvalitet (Kristensson, 2014, s. 157).

I arbetet används aktuella artiklar från dagstidningar, media, databaser, böcker, olika myndigheters hemsidor och den finska lagstiftningen. Datainsamlingen i detta arbete kommer från mångsidiga källor som varit tillgängliga. Vid examensarbetsprocessen används också vetenskapliga artiklar som kan hittas i databaser som CINAHL och EBSCO, PubMed och Arto.

Sökorden som man väljer, utgör grunden för litteratursökningen, och den kan göras som en manuell sökning eller som en databassökning. När man söker manuellt, är första steget att studera referenserna, då man hittat en intressant artikel som tangerar temat. Via referenserna kan man hitta flera intressanta artiklar. Man kan också läsa innehållsförteckningarna i olika tidskrifter, som berör temat. Tidskrifterna har också ett index över artiklar som publicerats, som man kan ha nytta av. Till manuell sökning hör även att söka litteratur, böcker, och att t.ex. ta kontakt med forskare som ännu inte fått ett visst material publicerat, eller som har en pågående forskning om temat. (Forsberg & Wengström, 2013, s. 74).

Sökord vi har använt är: trafficking, undocumented, immigrants, nurs*, identifika*, människohandel, papperslös*, slav*, slavarbete, mänskliga rättigheter, barnskydd, invandring*, prostitut*, ihmiskaup*, paperittom*, orjatyö, hyväksikäyt*, ihmisoikeudet, pakolaisuus, prostitu*, lapsikauppa, lasten oikeudet. (Bilaga 3).

Sökordskombinationer som har använts är bl.a. "human trafficking AND nursing", "paperittomat ihmiskaupan uhrit" och "paperittomat ja ihmiskauppa Suomessa".

Databassökning innebär att man söker litteratur från olika databaser. Vissa databaser hittar man gratis via internet, andra kan t.ex. nås via skolors eller via bibliotekens hemsidor. Det krävs kunskap om databaserna för att sökningen ska bli optimal (Forsberg & Wengström, 2013, ss. 74-75). Som tidigare nämndes, har vi använt oss av t.ex. databasen EBSCO, där man hittar artiklar som rör vårt ämne.

Under litteratursökningsprocessen hittades hundratals lämpliga källor till vårt arbete enligt våra sökningskriterier. Vi kunde ändå ganska tidigt utesluta större delen av källor när t.ex. rubriken på källan tycktes passa in till vårt tema, men innehållet var inte relevant. Ett exempel på sökningen som inte gav relevanta material var, när man använde ordet "papperslös" eller "paperiton" som sökord, resultatet var några relevanta källor men största delen av material handlade om papperslösa arbetsplatser.

4.2 Narrativ litteraturöversikt

I vårt examensarbete används narrativ litteraturöversikt (Bilaga 4) som ger en bild av den aktuella situationen i Finland när det gäller de papperslösa traffickingoffren och svårigheten att identifiera dem när de söker hjälp av professionella inom social- och hälsovården. Narrativ litteraturöversikt är beskrivande och ger en allmän översikt om ämnet. Datainsamlingen kan vara vidsträckt och den begränsas inte av särskilda forsknings metoder. Narrativ litteraturöversikt kombinerar olika slags information om ämnet och strävar att forma data till en konsekvent helhet på ett lättförståeligt sätt (Salminen, 2011, ss. 6-7). Enligt Svenska Akademiens Ordlista beskrivs *narrativ* som berättande (Svenska akademins ordlista, u.d.).

Litteraturöversikten hämtar kunskap från ett visst begränsat område. Översikten kan vara en artikel eller en del av ett examensarbete, som i vårt fall. Den ger analytisk kunskap om företeelsen som granskas. Via litteraturöversikten tar man fram befintlig fakta som redan finns om ämnet, men man kan också komma fram till att viss information saknas om ämnet fortfarande. (Jyväskylän ammattikorkeakoulu, u.d.).

4.3 Kvalitativ innehållsanalys

I vårt arbete använder vi oss av kvalitativ innehållsanalys, vilket innebär att vi analyserar insamlade data, olika mönster, likheter eller skillnader kring ämnet trafficking (Bilaga 5). I texternas innehåll söks sedan koder dvs. kortfattade beskrivningar av ett stycke text. Dessa koder delas sedan in i tre olika kategorier, utbildning, bemötande och arbetsmetod (Kristensson, 2014, ss. 118-119). I detta arbete förkortade vi texten genom att välja ut citat från våra källor. Dessa citat belyste våra frågeställningar mångsidigt.

En kvalitativ innehållsanalys är en strukturerad analys av det samlade materialets innehåll. Innehållsanslyns resultat ska vara det samma som arbetets syfte eller svara på frågeställningen (Kristensson, 2014, ss. 142-146). I detta arbete ska innehållsanalysen besvara frågan: ”Hur kan de professionella inom social- och hälsovården känna igen ett offer för trafficking?” och ”Hur kan de professionella inom social- och hälsovården agera när de har känt igen ett traffickingoffer?”.

Det finns olika modeller för att göra en innehållsanalys, men det grundläggande arbetssättet är att systematiskt och stegvis klassificera den insamlade datan, för att vidare kunna

identifiera olika mönster och teman, som senare leder fram till specifika fenomen som blir ett resultat. (Forsberg & Wengström, 2013, s. 151).

Efter de här olika faserna i examensarbetet presenteras resultatet i form av en webbsida med information för personal inom social- och hälsovården. För att webbsidan ska få mer synlighet görs även en poster (Bilaga 6) och visitkort (Bilaga 7).

5 Litteraturoversikt

I vårt arbete har vi valt att bygga upp vår litteraturoversikt från individen på lokalnivå till internationell nivå. Vi har bearbetat vårt material utifrån dessa nivåer. Vi börjar på individnivån, som representerar personal och offer som individer. På den nationella nivån har vi samlat litteratur om olika hjälpinstanser i Finland både inom den offentliga och inom tredje sektorn. Slutligen har vi den internationella nivån, där vi valt att använda annan litteratur som är relevant för vårt arbete, även om det materialet inte handlar om Finland. I Finland är trafficking ett utforskat ämne och därför har vi använt oss av internationellt material. De källor vi har använt presenterar olika redan utarbetade modeller som med relevant utbildning inom social- och hälsovården kunde implementeras i Finland.

5.1 Individnivå

En papperslös person har vissa grundrättigheter i Finland trots att hen vistas olagligt här. Enligt Social- och hälsoministeriet har en person som vistas olagligt i Finland rätt till nödhjälp i form av tjänster och betalningsförbindelser. Varje fall granskas vart för sig av professionella inom social- och hälsovården. (Social- och hälsovårdsministeriet, 2017). Det är alltså den första förmånen som en papperslös är berättigad till och som en professionell inom socialtjänsten måste kunna informera sin klient om.

Enligt Röda Korset är de papperslösa i en mycket utsatt situation om de fallit offer för trafficking. Ett papperslöst traffickingoffer är rädd för hämnd av utövaren av brottet. Hämnden kan vara direkt riktad mot offret själv, eller så är den riktad mot offrets familj. Förutom rädsla för hämnd är offret också oroligt över att bli utvisad från landet av myndigheterna. (Röda Korset, 2017 b).

Ensamkommande flyktingbarn löper stor risk för att bli utsatta för trafficking. Det är mycket viktigt att professionella som jobbar med barn på flyktinganläggningar, ska utbildas så att

de kan känna igen ett traffickingoffer. Eftersom det ofta handlar om okunskap bland barnen, är det viktigt att de professionella kan förklara Finlands lagstiftning för barnen, så att barnen själva kan reagera på att de har blivit felbehandlade. (Lastensuojelun keskusliitto, 2016, ss. 3-4).

Enligt dåvarande (2013) barnombudsmannen Maria Kaisa Aula och advokat Merike Helander, är de ensamkommande barn som söker asyl den mest sårbara gruppen för att bli utsatta för trafficking i Finland. Att känna igen ett barn som är traffickingoffer i Finland kan vara mycket svårt. Ett barn som har blivit utsatt för trafficking är i många fall omedveten om det själv. Detta betyder att barnet helt enkelt inte vet att hen behandlas fel, och kan därmed inte heller berätta om detta för myndigheterna. (Lapsiasia, 2013).

Lastensuojelun Keskusliitto lyfter fram att problemet med barn som är offer, är mycket svåra att kartlägga, eftersom lagstiftningen angående barn som traffickingoffer är mycket flummig. Barnoffren inom trafficking i Finland är få. Om det tyder på att offren inte blivit igenkända, eller om de inte finns är irrelevant, eftersom man inom centralförbundet för barnskydd vill öka medvetandet inom denna fråga. Detta vill man göra det innan det är för sent. Centralförbundet för barnskyddet har alltså som målsättning att förbättra barnets ställning och rätt till vård och tjänster när det gäller trafficking. För att barnoffrens ställning och servicesystem ska bli bättre krävs det även klarare riktlinjer på hur man inom olika myndigheter ska göra för att samarbeta mångprofessionellt. I dagens läge är det lite oklart, eftersom alla barn som blivit offer för trafficking borde vara barnskyddets klienter, men samtidigt är det mycket svårt att känna igen dessa barn, och hänvisa dem till barnskyddet. (Lastensuojelun keskusliitto, 2016).

Enligt lagen har de professionella inom social- och hälsovården skyldighet att göra en barnskyddsanmälan ifall de misstänker att barnet är ett offer för trafficking. Samma gäller även om de misstänker att en gravid kvinna är offer för trafficking, då görs en barnskyddsanmälan i förebyggande syfte. (STM, 2018).

Ida Saulin och Hannele Häkkinen från Kuntaliitto skriver i ett öppet brev om hur man ska hjälpa barn som blivit utsatta för trafficking. De barn som blivit utsatta för trafficking och barn som har en förälder som blivit utsatta för trafficking får hjälp främst av barnskyddet, men även andra anstalter i Finland. Hjälpsystemet i Joutseno tar emot offer för trafficking, och det förekommer också ofta barn som kommer tillsammans med en förälder. Om det är ett barn med i bilden samarbetar Joutseno med barnskyddsmyndigheterna för att säkra att barnet blir erbjuden, och får de tjänster hen behöver. Behovet för tjänsten barnet behöver

varierar från fall till fall. I akuta fall placeras barnet brådskande till en barnskyddsanstalt. När barnet placeras utanför hemmet eller omhändertas är det alltid barnets hemkommuns barnskydd som sköter om ärendet, om barnet inte har en hemkommun i Finland, sköts ärendet av Helsingfors stad. Det som är viktigaste i dessa situationer är att skydda barnet och framförallt se till att barnet får en trygg miljö. Ibland krävs det brådskande placeringar eller olika typer av begränsningar för att säkerställa barnets trygghet från de kriminella som utsatt barnet till trafficking i första lag. (Saulin & Häkkinen, 2016).

Brottsofferjouren i Finland lyfter fram i sitt material, hur viktigt bemötandet av ett eventuellt traffickingoffer är. Om man misstänker att någon fallit offer för trafficking, kan det vara bra att försöka se till att då man tar emot hen första gången, gör man det utan att en eventuell följeslagare följer med. Man kan hänvisa till gällande praxis, och be följeslagaren vänta utanför. En pålitlig tolk är bra att ha med under de inledande samtalen. Det är viktigt att berätta för det eventuella offret att vi, professionella inom social- och hälsovårdsbranschen och tolken, har tystnadsplikt, och att det innebär att vi inte berättar något vidare utan hens tillstånd. För att kunna hjälpa ett eventuellt offer, krävs det att offret känner sig trygg och känner förtroende för personen för att våga berätta sin historia. Det kan ta lång tid att bygga upp ett förtroende och det är viktigt att ha tålamod och visa respekt för offrets egen vilja att berätta. Man kan inte tvinga fram ett förtroende. Offrets tillstånd behövs alltid, om hen är myndig, för att ta vidare kontakt med någon annan enhet än det där första mötet skett. (Brottsofferjouren, u.d.).

Suomen Perushoitajaliittos medlemstidning skriver också om bemötande och vård av traffickingoffer. I artikeln kommer det fram att vid misstanke om trafficking är det bra att komma ihåg som vårdpersonal att det inte är personalens skyldighet att undersöka om personen är ett offer utan som personal bör man i första hand ge vård och hjälp. Vid behov ska man använda sig av tolk, och man ska försäkra sig om att tolken bör vara okänd för offret. Om offret inte är beredd att ta emot hjälp är det ytterst viktigt att berätta för offret att denne alltid kan vända sig till de hjälpande föreningarna som finns eller återvända till vårdinstansen hen redan är på. Vårdpersonal ska alltid dokumentera situationen. Det är dock viktigt att fundera på hur man dokumenterar då det kan finnas en risk till att utnyttjaren kan ha tillgång till dokumenten. (Lyhty, 3/18).

5.2 Nationell nivå

Migrationsverket är en av de myndigheterna som identifierar ett offer för trafficking i Finland, och det sker oftast vid beviljandet av uppehållstillstånd. I vissa fall kan också förläggningen Joutsenos expertgrupp identifiera ett offer. Om ett brott misstänks, är det förundersökningsmyndigheten eller åklagaren som identifierar det eventuella traffickingoffret. En snabb identifiering av traffickingoffer kan säkerställa hjälp och skydd till dem. Identifieringen av ett offer sker i två steg. Först bedöms det om det finns skäligen grunder till att anta att personen är ett offer för trafficking. Sen fattar den myndighetsaktör som nämns i lagen ett officiellt beslut om offrets ställning. Om en kommunalt anställd har skäligen grunder att tro att en person är ett offer, ska hen kontakta hjälpsystemet. (Kommunförbundet, 2016).

Migrationsverket är en statlig organisation som har hand om bl.a. asylansökningar, immigration och medborgarskap (Migrationsverket, u.d.). En utsatt person kan själv ta kontakt med hjälpsystemet, eller be någon inom en organisation eller en anställd inom kommunen eller inom social- och hälsovårdsbranschen, att ta kontakt. Experter inom hjälpsystemet avgör vilka personer som upptas i hjälpsystemet. Det görs en bedömning över stödbehovet och man kommer överens med personen vilka stödinsatser som blir aktuella. Personen väljer själv om hen vill ta emot hjälp eller inte. Även personens eventuella barn som vistas i Finland kan tas upp i hjälpsystemet. Hjälpsystemet för offer för trafficking hjälper till med trygg inkvartering, rådgivning och handledning, juridisk rådgivning, social service, hälso- och sjukvård, ekonomiskt stöd och med tolk- och annan hjälp med översättning. Stödet anpassas alltid efter individens behov. Om offret söker uppehållstillstånd och därför saknar hemkommun, är det hjälpsystemet som står för hjälpinsatserna. Om offret har en hemkommun, är det kommunens skyldighet att ordna hjälp. I båda fallen hänvisas offret i första hand till hjälpsystemet. Migrationsverket hänvisar till att man ska ringa polisen eller ta kontakt med hjälpsystemet, om man misstänker att någon fallit offer för trafficking. I akuta fall ringer man 112. Offret har rätt till hjälp även om personen inte är i landet på lagliga grunder. Även om trafficking oftast är en organiserad brottslighet, är det viktigt att vara medveten om att människohandlaren också kan vara en person nära dig. Också Migrationsverket lyfter fram att trafficking är ett brott mot den mänskliga friheten. Att bli hotad, utnyttjad och att inte kunna röra sig fritt, innebär att det kan vara fråga om trafficking. Låg lön och arbete utan lagstadgade ledigheter tyder på det samma. (Migrationsverket, 2017).

Hjälpssystemet för offer för människohandel har startat upp ett projekt som kallas IHME. Syftet med projektet är att öka kunskapen om identifiering av ett eventuellt offer och förbättra verksamheten kring hur man kan hjälpa ett offer, både under förundersökningar då ett brott begåtts, men också annars. Projektet vill också främja att alla traffickingoffer ska behandlas lika hos alla myndigheter. Projektet koncentrerar sig på tre olika delområden; utbildning, uppdatering av hemsidan ihmiskauppa.fi och en utredning om trafficking med barn ska göras. Förundersökningsenheterna ska få praktisk utbildning för att känna igen eventuella offer. Hemsidan ska uppdateras så att den uppfyller myndigheternas behov, men den riktar sig även direkt till offret och samhället. Projektet riktar sig främst till polisen och gränsbevakningen, eftersom de är myndigheter som i sitt dagliga arbete kommer i kontakt med trafficking. Till deras ansvar hör att starta en förundersökning vid misstanke om att trafficking förekommer. Utbildningen leder förhoppningsvis till att myndigheterna hinner och kan agera i tid i arbetet mot trafficking, och att samarbetet myndigheter emellan blir bättre. Projektet och uppdateringen av hemsidan beräknas bli klart under 2018, och information och anvisningar om trafficking ska finnas tillgängliga där. (Migrationverket, 2017 a).

Finska staten (Valtioneuvosto) har gett ut en handbok; *"Ihmiskaupan uhrin ensivaiheen tunnistaminen ja palveluohjaus 2017"*. Handboken är riktad till professionella inom social- och hälsovården, med syftet att de professionella ska veta hur de kan känna igen ett eventuellt offer och hurudan hjälp de kan erbjuda offret. Vi har använt handboken som källa, eftersom den tydligt svarar på våra båda frågeställningar.

Handboken definierar trafficking på samma sätt som flera av våra andra källor. Det eventuella offret kan vara en vuxen eller ett barn, en finländare eller en person med utländskt ursprung. Trafficking innebär ofta en lång process för offret, ibland med långa resor från hemlandet, med löften om ett bättre liv någon annanstans. Förutom de redan nämnda branscherna där trafficking förekommer, nämner handboken också tiggeri, och barn som tvingas bli soldater eller gifta sig. Det är viktigt att komma ihåg att alla dessa former av utnyttjande är allvarlig brottslighet. Allmänna råd om hur man som professionell inom social- eller hälsovården bemöter ett misstänkt offer, skiljer sig inte från hur man ska bemöta sina övriga patienter/klienter. Ha ögonkontakt, befinn dig på samma nivå som offret (t.ex. på huk om man pratar med ett barn), prata lugnt och berätta vad du gör och varför. Berätta att du, och den eventuella tolken, har tystnadsplikt och vad det innebär. Berätta vilken hjälp du kan erbjuda offret och hur hen ska gå tillväga i så fall. Enligt handboken är det viktigt att då ett eventuellt offer sökt hjälp inom social- eller hälsovårdsbranschen, att lägga märke till

offrets sätt att beskriva sitt problem. Motsvarar eventuella skador berättelsen hur de har uppkommit? Verkar berättelsen trolig? Är detaljerna trovärdiga? Söker offret vård/hjälp i ett sent skede? Hur ser anamnesen/bakgrunden ut för offret? Har hen sökt hjälp tidigare för liknande problem, som t.ex. upprepade infektioner, aborter, eller könssjukdomar? Vågar offret ha ögonkontakt? Verkar hen rädd eller skygg? Om offret inte kan svenska eller finska, även om hen befunnit sig i Finland länge, kan också ses som en riskfaktor. Det är viktigt att vara observant på vilka uppgifter offret ger om sin boendesituation. Är det nya adresser ofta? Dessa frågor behöver en professionell inom branschen tänka på och observera, men det bästa är inte alltid att fråga offret rakt ut om dessa saker. (STM, 2018).

Europarådets konvention mot trafficking förutsätter, att personal inom berörda myndigheter, är kunniga och utbildade för att identifiera och hjälpa traffickingoffer. De yrkesgrupper som kan komma i kontakt med eventuella offer, t.ex. anställda inom social- och hälsovården och polisen, behöver få tillräcklig kunskap för att klara av sitt jobb. I Finland är de offrets hemkommun som ansvarar över att offret får den social- och hälsovård hen behöver. Det här betyder att kunskapsnivån om traffickingoffer är låg inom hälso- och sjukvården, eftersom det oftast är kommunerna som hjälper offren i första hand. Enligt en undersökning gjord av Internationella organisationen för migration, är professionella medvetna om sin bristande kunskap. De efterlyser information och riktlinjer av sin arbetsgivare, om hur man ska gå tillväga om man misstänker att någon är ett offer för trafficking. (YLE, 2016).

Ihmiskaupan vastainen verkosto (IKV), är ett nätverk inom tredje sektorn som jobbar emot trafficking i Finland. IKV:s syfte är att producera och dela information om hur man kan hjälpa och handleda traffickingoffer. Förutom att hjälpa traffickingoffer, utvecklar IKV metoder för att effektivisera traffickingoffrens hjälp i Finland. Med i nätverket är 32 olika tredje sektorns organisationer, och i detta kapitel presenteras de som kan erbjuda konkret hjälp för traffickingoffer. Hela nätverket koordineras av Brottsofferjouren. (Röda Korset, 2017 b).

Brottsofferjouren i Finland, Rikosuhripäivystys (Riku), som redan nämndes, har som målsättning att förbättra brottsoffrens ställning, genom att erbjuda olika stödtjänster. Organisationen verkar på både individ och nationell nivå. Jouren hjälper personer som utsatts för brott, eller försök till brott, men också anhöriga och vittnen erbjuds hjälp. Verksamheten baserar sig på frivilligarbete där flera föreningar är delaktiga, bl.a. Röda Korset och Mannerheims Barnskyddsförbund. Målet är att underlätta offrens liv och trygga deras rättsskydd. (Brottsofferjouren, u.d.).

Pro-tukipiste hjälper misstänkta traffickingoffer som är mycket osäkra eller t.o.m. rädda för att ta kontakt med polisen eller med sociala myndigheter. Den erbjudna hjälpen för traffickingoffer och all diskussion mellan offret och de professionella är fullständigt konfidentiell. Detta betyder i praktiken att om offret inte vill att den professionella ska ta kontakt med andra myndigheter gör hen det inte. Om offret är i behov av hjälp i rättsprocessen eller rättegångsärenden hjälper även Pro-tukipiste i dessa ärenden. Om offret behöver olika former av socialt stöd, som t.ex. bostad, konfidentiella samtal eller konkret hjälp att klara av vardagen hjälper Pro-tukipiste till. Om offret vill ha skydd mot utövaren måste polisen kontaktas, detta kan göras av Pro-tukipiste, men endast med offrets tillåtelse. (Pro-tukipiste, u.d.).

Monika-naiset liitto erbjuder liknande hjälp som Pro-tukipiste för kvinno- och barnoffer, krishjälp till offer som är i behov av bostad, kläder och/eller hygien. Hjälp till rättshjälp erbjuds även med en låg tröskel. (Monika-naiset liitto, 2017).

Global Clinic driver en verksamhet som erbjuder de papperslösa vård och hjälp, som de annars inte har rätt till. Verksamheten bedrivs på frivillig basis och mottagningar finns i Åbo, Helsingfors, Lahtis, Tammerfors, Joensuu och Uleåborg. På mottagningarna arbetar läkare, sjukskötare, barnmorskor, tandläkare, psykologer och tolkar. Verksamheten är i första hand till för dem som inte har rätt till den offentliga hälsovården i Finland och hjälpen är avgiftsfri. De papperslösa får vara anonyma och mottagningarna har tystnadsplikt. (Global clinic, u.d.).

Kristna samfund i Finland ger de utsatta papperslösa praktisk hjälp, t.ex. med barnpassning och hjälp med sociala kontakter för att de ska komma in i samhället. Dessa samfund har ingen officiell ställning i arbetet för att hjälpa traffickingoffren. Trots detta har kristna samfund en betydande roll. De kristna samfunden ger ett andligt innehåll till de utsatta genom möten och bibelläsning tillsammans. (Koskenoja, Ollus, Roth, Viuhko, & Turkia, Tuntematon tulevaisuus: selvitys ihmiskaupan uhrien auttamista koskevan lainsäädännön toimivuudesta., 2018 a, s. 84).

En utredning om hur traffickingoffrets lagliga rätt att få hjälp i Finland fungerar publicerades 16.3.2018 i Helsingfors. Diskrimineringsombudsmannen har gjort en utredning tillsammans med Europeiska institutet för kriminalpolitik (HEUNI). Utredningens syfte var att utreda vilka som söker sig till samt vilka som blir intagna i hjälpsystemet. Det utreddes även vilken rätt till stöd och hjälp offret har efter identifieringsprocessen. Utöver det undersöktes också vilken roll den tredje sektorn har i igenkännandet, och hur de kan hjälpa offret för att komma in i hjälpsystemet. Utredningen är omfattande och har som grund stort

antal intervjuer med personer som jobbar med offren på olika instanser. Tredje sektorns del i framställandet av offer till hjälpsystemet är liten, men många offer söker sig ändå till tredje sektorn, då de inte vill eller vågar anmäla sig hos myndigheterna eller vill inte att polisen kopplas in i deras liv. De offer som tar emot hjälp enbart hos tredje sektorns aktörer är i större risk att råka ut för nytt utnyttjande eller kriminalitet. (Koskenoja, Ollus, Roth, Viuhko, & Turkia, *Tuntematon tulevaisuus: selvitys ihmiskaupan uhrien auttamista koskevan lainsäädännön toimivuudesta-tiivistelmä ja johtopäätökset.*, 2018 b).

Utredningen visar att förläggningsen i Joutseno, som tar hand om traffickingoffer utan hemkommun i Finland gör ett bra arbete, offren får bra, klientcentrerad somatisk och psykisk vård i rätt tid. Offren är dock ofta svårt traumatiserade och hade behövt vård från traumaspecialister, vilket är det råder brist på. Offren med hemkommun i Finland får enligt utredningen sämre hjälp, pga. bristen på kunskap om trafficking och offrens rättigheter. Kommuner har dåligt med erfarenheter om trafficking och oklart är om bristande hjälp gällande sociala behov beror på bristande intresse, utbildning, ovilja att gå på ordnade utbildningar eller om de professionella tänker att saken inte angår dem. De offer som har fått bra hjälp av kommunen har troligtvis träffat en enskild, engagerad, kunnig, aktiv och motiverad socialarbetare. (Koskenoja, Ollus, Roth, Viuhko, & Turkia, *Tuntematon tulevaisuus: selvitys ihmiskaupan uhrien auttamista koskevan lainsäädännön toimivuudesta-tiivistelmä ja johtopäätökset.*, 2018 b).

Utredningen visar att de barn som kommit in till hjälpsystemet ensamma eller via sina föräldrar lider av svårigheter att klara sig i vardagen och har ofta specialbehov. De barn som är i dagvårdsålder har bättre möjligheter att få hjälp och hjälpen når bättre fram. (Koskenoja, Ollus, Roth, Viuhko, & Turkia, *Tuntematon tulevaisuus: selvitys ihmiskaupan uhrien auttamista koskevan lainsäädännön toimivuudesta-tiivistelmä ja johtopäätökset.*, 2018 b)

Den starka anknytningen till rättsprocessen gör att många av offren inte får någon hjälp, eller obetydlig hjälp, och brottsrubriceringen har stor betydelse för offrets framtida liv. Om rättsprocessen inte leder någonstans, faller offret ur systemet och riskerar att bli utan hjälp och bli offer på nytt. (Koskenoja, Ollus, Roth, Viuhko, & Turkia, *Tuntematon tulevaisuus: selvitys ihmiskaupan uhrien auttamista koskevan lainsäädännön toimivuudesta-tiivistelmä ja johtopäätökset.*, 2018 b)

Utredningen ger ett antal rekommendationer, första och viktigaste önskan är att stifta en ny lag som är separat från rättsprocessen och betonar offrets ställning, behov och rättigheter. Om separat lag ser ut att vara omöjlig att stifta, borde social- och hälsovårdslagen ge

specialstatus för traffickingoffer i kommunerna, den uppdaterade lagen ska även innehålla terapitjänster för offren. Joutsenos kunnande i hjälpsystemet borde utnyttjas och hjälp och kunnande spridas till övriga landet. Offrets rättigheter till personskydd ska förbättras och därigenom ge offret möjlighet att själv bestämma om hen vill att rättsprocess startas. Polisen och arbetarskyddet borde ha specialteam för att bättre reda ut trafficking. Tredje sektorn borde ha finansiering för att bättre hjälpa traffickingoffer t.ex. via STEA. (Koskenoja, Ollus, Roth, Viuhko, & Turkia, *Tuntematon tulevaisuus: selvitys ihmiskaupan uhrien auttamista koskevan lainsäädännön toimivuudesta-tiivistelmä ja johtopäätökset.*, 2018 b)

5.3 Internationell nivå

HEAL Trafficking är en mångprofessionell organisation som ägnar sig åt att stoppa trafficking och stödja de överlevande från folkhälsoperspektiv (HEAL Trafficking, 2018). HEAL är förkortning av orden Health (Hälsa), Education (Utbildning), Advocacy (Påverkansarbete) och Linkage (Sammankoppling).

Joy Washburn skrev en artikel i slutet av 2017, som publicerades med namnet ***”What Nurses Need to Know about Human Trafficking”***. Artikeln var avsedd som uppdatering för sjukskötare som anses vara nyckelpersoner som kommer i kontakt med traffickingoffer. Artikeln innehåller aktuell kunskap om hur trafficking ser ut i världen. Artikeln vill understryka att trafficking är mycket mer än bara sexhandel. Trafficking är till största del exploatering av arbetskraft. Dessa människor arbetar i restauranger, hotell, inom lantbruk och som hushållerskor. Artikeln presenterar även tre komponenter som alltid finns med vid trafficking med vuxna människor. Dessa är: handling/process, medel och syfte/mål. T.ex. en person transporteras (handling) och hotas till livet (medel) för att prostituera sig (mål). Det finns många missuppfattningar om trafficking. Ofta tänker man att traffickingoffer är utländska och de kommer från fattiga länder och omständigheter. En annan missuppfattning om traffickingoffren är att de genast vill anmäla sin utnyttjare och samarbeta med myndigheter. (Washburn, 2018, ss. 18-25). Denna missuppfattning reds ut närmare i detta examensarbete då vi ger råd för professionella inom social- och hälsovården om igenkänning av ett traffickingoffer.

Washburn påminner att trafficking finns i alla länder, överallt så väl i städer som på landsorten. Vidare fortsätter hon att det är omöjligt att ge en entydig beskrivning hur ett offer ser ut, men det gemensamma för offren är att de har hamnat i en situation där deras sårbarhet kan utnyttjas. När offret har lockats till utnyttjaren börjar manipulering. Utnyttjaren

använder både psykologiska och fysiska medel så offret tappar modet och börjar tro att hen själv är orsaken till eländet. När offret skyller på sig själv för situationen tror hen att ingen kan eller vill hjälpa att reda ut den. Detta är den nästa utmaningen för professionella inom social- och hälsovården: att få offrets tillit och bygga upp kontakten så att hen är villig att berätta om sin situation. (Washburn, 2018, ss. 18-25).

Med tanke på examensarbetets tema om papperslösa, tar Washburn upp problemet och lyfter upp tanken om att de papperslösa inte är medvetna om sina rättigheter i samhället. Även detta är ett faktum som de professionella måste bli bättre på. Trafficking har stigma över sig. Det utmanar professionella att göra ännu mer för att kunna hjälpa offren. Problem med igenkänning av ett traffickingoffer och kunskap om hjälpsystemet för dem måste bli aktualiserade för professionella på ett sätt som har bestående verkan. Washburn föreslår att de professionella kunde använda material som redan finns på nätet, men hon anser att utbildning inom arbetsplatsen som arbetsgivaren står för, skulle vara ett sätt att ge information till de professionella som agerar inom social- och hälsovården. I artikeln nämner hon även att sjukskötarstuderande har haft möjlighet att delta i en kurs som har behandlat om trafficking och offrens igenkänning. (Washburn, 2018, ss. 18-25).

Washburns slutsats är att kampen mot trafficking kräver samarbete mellan flera olika aktörer i samhället. För att komma åt problemet inom trafficking anser hon att de olika (kristna) samfundet kan hjälpa till genom att tala för de svaga i samhället. (Washburn, 2018, ss. 18-25).

En annan artikel som innehållsmässigt liknar Washburns artikel är även en uppdatering av sjukskötarens kunskaper om trafficking. Namnet på artikeln är *Sex Trafficking for Nurses: What You Need to Know*. Artikeln betonar att tillgång och efterfrågan möjliggör trafficking. Trafficking, speciellt inom sexhandel skiljer sig från annan illegal handel, som t.ex. vapenhandel och narkotikahandel, i den bemärkelsen att försäljningsvaran kan säljas om och om igen. Dessutom ger den nya informationsteknologin skydd både för säljaren och köparen. Handeln pågår anonymt via nätet och inga spår lämnas. När de här traffickingoffren söker hjälp för sina akuta skador, för abort eller vård för könssjukdom, har sjukskötare en avgörande roll för att kunna hjälpa dessa offer. Tyvärr är kunskapen om traffickingoffrens igenkännande och samhällets hjälpinsatser på svag nivå. Kunskapsnivån måste ökas och det kan göras med hjälp av nya screeningsmetoder och strategier mot trafficking. Utnyttjarna använder vissa procedurer för att skaffa och behålla sina handelsvaror. De kan spana in offren på busshållplatser, köpcenter eller skolor och använda mycket tid och pengar för att

få offrets tillit eller erbjuda ett ställe för att övernatta. Psykisk manipulation, fysiskt våld och våldtäkt får offret att känna sig ovärdig och tillfångatagen. Efter allt detta blir det ännu svårare att bryta kontakten med utnyttjaren. (Roe-Sepowitz, o.a., 2016).

Uppskattningsvis kommer ca 18 000 personer till USA varje år från hela världen och tvingas till hårt arbete eller prostitution. Trots att offren oftast förblir osynliga vet man att en del offer fått vård då människohandeln pågått. Artikeln **“Identification of human trafficking victims in health care settings”** tar upp erfarenheter och aspekter från offrens sida. Forskningen baserar sig på en intervjustudie där 12 offer för trafficking fick dela med sig av sin berättelse och sina erfarenheter då de besökt vårdinrättningar för vård. Offren kom ursprungligen från Afrika, Asien, Norra Amerika och södra Amerika. Alla var offer i Los Angeles. Tre av dem utnyttjades som prostituerade, åtta utnyttjades inom olika former av service/arbetskraft, ett av offren blev utnyttjad både sexuellt och som arbetskraft. Tidsperioden de intervjuade varit som offer varierade från några veckor till mer än sju år. De intervjuade var mellan 22-63 år. Sex av de intervjuade hade besökt en läkare eller någon annan form av sjukvård under följeslagarens eller människohandlaren kontroll. De sex andra utnyttjades som arbetskraft inom vårdsektorn. Alla intervjuade hade någons sorts förbindelse till hälsovården under den tiden de var offer för trafficking. I de flesta fallen var det människohandlaren (följeslagare) som skötte pappersarbete och det var även hen som kommunicerade med vårdpersonalen. Det framkom även att människohandlaren (följeslagaren) oftast försökte försvåra direkt kommunikation mellan offret och vårdpersonalen. I tre av fallen besökte offren läkare utan följeslagare. Fastän de hade en chans att fly var de rädda för att göra det. Rädsla och skam var de största orsakerna som hindrade dem från att berätta för vårdpersonalen om sin situation. Det kom även fram att i många fall hade människohandlaren en personlig kontakt med läkaren som offren besökte. Även i de fallen som läkaren inte kände människohandlaren kunde offret inte berätta om sin situation då följeslagaren övervakade under hela läkarbesöket. I de fallen där offren blev tillfrågad om sitt jobb och boende kunde offren inget annat än ljuga för personalen. Offren var rädda för att berätta sanningen och kände att de inte hade något hopp om att komma ur situationen. De var rädda för sin egen del och även för sin familjs del att människohandlaren skulle straffa dem eller familjemedlemmarna ifall de berättade eller på något sätt uttryckte sig att de var offer för trafficking. (Baldwin, Eisenman, Sayles, Ryan , & Chuang, 2011).

Alla tolv offer som intervjuades hade kommit ur slaveriet genom att fly. De som tvingades arbeta inom vårdsektorn, blev identifierade av grannar som meddelade myndigheter. Detta ledde till en utredning som möjliggjorde offren att fly. Ingen av offren blev igenkända som

offer för trafficking under besök hos läkare. Ingen av offren kunde heller berätta att de någonsin hört om att någon skulle ha blivit identifierad som eventuellt offer för trafficking vid besök hos läkare eller på vårdinrättningar. Alla offer nekade till att de hade tillfrågats om deras säkerhet, eventuellt missbruk eller våld i hemmet. Screening frågor som t.ex. ”skadar någon dig?” eller ”är du tvingad till sex?” hade aldrig frågats av offren. Ofta var även språket en begränsande faktor och offren önskade sig att vårdpersonalen skulle ha haft färdigheter att läsa deras kroppsspråk och andra visuella tecken på trafficking. Vårdpersonalen kunde även ha reagerat på att om följeslagaren presenterade sig som bror till offret, men inte var lik denne, skulle vårdpersonalen ha kunnat fråga mer om det. Offren kunde ha berättat sin situation åt vårdpersonalen om följeslagaren inte var närvarande. (Baldwin, Eisenman, Sayles, Ryan, & Chuang, 2011).

Dominika Borg Jansson skriver om trafficking i sin bok **"Vår tids slaveri – om offer, förövare och samhällets roll"**. Även den här källan svarar på våra frågeställningar och diskuterar trafficking på ett intressant sätt, t.ex. genom att berätta om olika personer som fallit offer för trafficking. Också den här källan tar upp att det är svårt att känna igen ett eventuellt offer, och en sak som ytterligare försvårar igenkännandet av ett eventuellt offer, är att offret själv inte behöver se sig själv som ett offer. Också det att offret kommer i kontakt med så många olika människor inom t.ex. social- eller hälsovården, kan leda till att offret inte hinner känna tillit för någon, vilket leder till att hen inte vågar berätta sin historia. (Borg Jansson, 2016, s. 162).

Borg Jansson lyfter fram flera olika saker som man bör tänka på då man möter ett eventuellt offer. Det inledande samtalet med det eventuella offret, är av stor vikt. Om offret vill ha hjälp, är det viktigt att ge rätt information om hens möjligheter och rättigheter. Man ska helst inte fråga direkt av offret om det är ett offer för trafficking, istället kan man t.ex. fråga om hen själv har tillgång till sitt pass/id-handlingar och om hen kan lämna boendet på egen hand. Syftet med frågorna är att få en inblick i offrets situation och för att sen kunna hänvisa hen vidare till rätt myndighet. Det är viktigt att låta hen fundera och reflektera över samtalet och det som sagts, det kan hända att det är första gången på mycket länge som personen kan andas ut och fundera över sin situation. (Borg Jansson, 2016, s. 167).

The Association of Women's Health, Obstetric and Neonatal Nurses (AWHONN) har tagit fram riktlinjer för att hjälpa kvinnliga traffickingoffer. Förbundet erbjuder utbildning, hjälp att känna igen och ger råd hur man kan hjälpa till offer som söker sig till obstetrisk eller gynekologisk vård. Enligt föreningen har sjuksköterskan en viktig roll i att känna igen

offret för trafficking, som har tvingats till prostitution, exotisk dans, pornografi eller ett ofrivilligt äktenskap. Hemlösa kvinnor och flickor, föräldralösa ungdomar, utländska kvinnor, kvinnor med våldshistorik och kvinnor som hör till sexuella minoriteter hör till riskgrupper för trafficking. Åkommor som kvinnor söker sig till vården är många gynekologiska och obstetriska problem, veneriska sjukdomar, upprepade missfall, trauma i rektum och vagina. De har ofta outhärliga medicinska problem som är resultat av långvarig tortyr, som undernäring, dehydrering och olika svåra, allvarliga psykiska problem. Artikeln säger att 28 % av offren kommer i kontakt med sjukvården, men offren blir inte igenkända. Även här betonas vikten av utbildning och kännedom om varningssignaler, som utöver de redan nämnda, kan hos kvinnor vara tygbitar (eller rester av det) i vagina och problem med nacke eller hake. Föreningen betonar vikten av utbildning och träning i samtalsteknik med särskilt sköra människor. Vårdpersonalen borde även fundera över sina egna värderingar för att kunna respektera och möta offren utan att döma dem. Sjukskötare har en viktig uppgift att kunna hjälpa offren att få befintlig hjälp. Det rekommenderas screeningmetoder för att känna igen offer, och kunskap om att kunna hänvisa till vidare vård och socialtjänster. Sjukskötarens roll anses vara central och viktig vid igenkännande och för att få offret till vidare vård i vårdkedjan. (Association of women's health, obstetric and neonatal nurses, 2016).

Edmonson o.a. tar upp trafficking som ett världshälsoproblem. Vårdpersonalen ska utbildas för att känna igen offren och kunna hjälpa till. Enligt denna artikel söker 28–50% av offren till vården, men blir inte igenkända. Som flera andra skribenter skrivs det här att sjukskötare är i nyckelpositionen för att kunna hjälpa till traffickingoffer. Rätta frågor är viktiga, och utbildning är avgörande, då okunskap är värsta hinder för att kunna känna igen offer. Bemötande och rätt sorts frågor och iakttagelser är viktiga. Specialutbildade sjuksköterskor anses kunna vara resurs som borde användas för att sprida information för andra aktörer också som kan komma i kontakt med traffickingoffer. (Edmonson, McCarthy, Trent-Adams, Marshall, & McCain, 2017).

6 Resultat

Syftet med arbetet är att öka kunskapen om trafficking och att dela med oss av den till professionella inom social- och hälsovården. Våra två frågeställningar besvaras i 6.1 och 6.2. Vårt resultat baserar sig på innehållsanalysen som gjordes utifrån litteraturoversikten, som vi tidigare presenterat. Innehållsanalysen resulterade tre olika kategorier. De olika listorna

med lämpliga frågor, kännetecknen och rätt bemötande återkommer så väl i de nationella, som i de internationella källorna, som har granskats i detta examensarbete. Utbildningen är alltså grunden som ger de professionella inom social- och hälsovården kunskaper om metoderna och om det lämpliga förhållningssättet för att bekämpa trafficking. En bra utbildning leder till att personalen lättare känner igen och har färdighet till ett rätt bemötande. Följande presenteras i tabell 1.

Tabell 1 De centrala punkter som kommer upp i de flesta källorna

<p>Kännetecknen för trafficking offer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Misskötta kroniska sjukdomar, olika infektioner eller övriga fysiska skador • Nedsatt allmäntillstånd, som att offret är trött, undernärld, har vätskebrist eller bristfällig hygien • Drogmissbruk • Sexuella- och reproduktiva problem (t.ex. könssjukdomar eller upprepade aborter) • Olycksfall i arbetet • Misshandel och våldtäkt • Brännmärken eller tatueringar av olika slag • Dålig munhälsa • Mentala problem, traumatiska erfarenheter • Sociala problem, t.ex. att dra sig undan, isolera sig • Problem i skolan, samt alltid eskort av någon till och från skolan
<p>Meningar som bygger förtroende är t.ex.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Du kan lita på mig • Jag är här för att hjälpa dig • Din säkerhet är min högsta prioritet • Vi ger dig den vården som du behöver • Vi kommer att hjälpa dig att hitta ett säkert ställe att stanna • Ingen har rätt att tvinga dig saker som du inte vill
<p>Följande frågor kan vara bra att ställa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hurudan hjälp önskar du? Har fått hjälp förut och var du nöjd då? • Är du trygg hemma? • Är du tvungen att göra saker du inte vill göra? • Berätta om din tatuering, vad betyder den för dig?

6.1 Utbildning

I materialet som vi har använt i vårt arbete upprepas samma information om att professionella inom social- och hälsovårdsbranschen har bristande kunskaper gällande igenkänningen av traffickingoffren och agerandet efter offret har blivit igenkänt. Utbildning löser problemet, ett bra exempel på utbildning i rätt tid, är simulering som en del av sjukskötarstudieranden har gjort under sin utbildning. Under simuleringen skulle de försöka känna igen ett traffickingoffer med hjälp av de kännetecknen de hade lärt sig. (Washburn, 2018).

Flera författare påminner om att sjukskötaren kan vara den första och den enda professionella som kommer i kontakt med ett offer, medan hen fortfarande kontrolleras av utnyttjaren. Tyvärr har sjukskötare bristfälliga kunskaper i upptäckandet av offren för sexhandel och därför måste de metoderna som har mest effekt i bekämpning av trafficking tas i bruk. Ytterligare en viktig påminnelse för professionella inom social- och hälsovården är att var och en måste veta vad som ska göras då ett offer har blivit igenkänt. (Roe-Sepowitz, o.a., 2016).

För att underlätta igenkännandet av offren rekommenderas att sjukskötare ska få utbildning på arbetsplatsen som ger bättre kunskaper i igenkännandet av ett traffickingoffer (Washburn, 2018). Även frågeformulär som stöd till att känna igen ett eventuellt offer rekommenderas (Baldwin, Eisenman, Sayles, Ryan, & Chuang, 2011).

Amerikanska föreningen för kvinnors och nyföddas hälsa, AWHONN, har tagit fram riktlinjer för igenkänning och agerandet vid möte av trafficking. De strävar efter att utbilda alla professionella, som jobbar med kvinnor och deras nyfödda barn. Viktiga punkter vid utbildningen är att fundera över sin egen ställning till trafficking, öva samtalsteknik, vara medveten om riskerna kring trafficking och kunna hjälpa offren till rätt hjälp. (JOGNN, 2016, ss. 458-460).

Edmonson o.a. beskriver sjukskötarens utmaningar att känna igen och agera vid möte av möjlig traffickingoffer. Sjukskötare önskar välplanerad, heltäckande utbildning på igenkänning och agerande vid trafficking. Utbildningen kan vara ordnad på olika sätt, på skolan, som webbutbildningar och även utbildningar på protokollanvändning är nödvändiga. (Edmonson, McCarthy, Trent-Adams, Marshall, & McCain, 2017). Även författaren Borg-Jansson skriver om att det är en mycket svår uppgift att känna igen ett offer för människohandel, speciellt om offret själv inte förstår, eller inser, att hen är ett offer (Borg

Jansson, 2016). Brottsofferjouren menar att igenkännandet av eventuella traffickingoffer är svårt, bl.a. eftersom det inte finns några typiska offer (Brottsofferjouren, u.d.).

Barn, speciellt ensamkommande barn, är i en mycket sårbar situation för att bli ett traffickingoffer. Barnen kan inte själva berätta om sin situation, och vet inte nödvändigtvis om att de blivit utsatta för trafficking. Enligt barnombudsmannen vore det viktigt att igenkännandet av möjliga barnoffer vore en del av barnskyddets verksamhet. Om barnet söker internationellt skydd, och är ensamkommande, får barnet en intressebevakare. Intressebevakarna har gått en behörig utbildning, men enligt barnombudsmannen vore det viktigt att man inom utbildningen skulle sätta ännu mer vikt på hur man kan känna igen ett barn som blivit utsatt för trafficking. Som barnombudsmannen nämnde (Lapsiasia, 2013), vet inte barnen själva att de har blivit behandlade fel, därför är det viktigt att professionella som jobbar på mottagningscentren, speciellt de som jobbar med ensamkommande barn, kan förklara åt barnen vad som är rätt och fel. Därför vore det också ytterst viktigt att de som jobbar med ensamkommande barn får utbildning i att observera typiska kännetecken, som kunde tyda på trafficking bland barnen. (Lastensuojelun keskusliitto, 2016).

6.2 Arbetsmetoder

Professionella inom social- och hälsovården har bristande kunskaper i att agera när ett traffickingoffer har blivit igenkänt. Detta framkom när utredningen, som har utarbetats av diskrimineringsombudsmannen och europeiska institutet för kriminalpolitik, publicerades 16.3.2018. Utredningen har namnet "Okänd framtid" som på ett lämpligt sätt redovisar traffickingoffrens ojämlikhet beroende på var de befinner sig i Finland. (Koskenoja, Ollus, Roth, Viuhko, & Turkia, *Tuntematon tulevaisuus: selvitys ihmiskaupan uhrien auttamista koskevan lainsäädännön toimivuudesta.*, 2018 a).

För att kunna bygga förtroende mellan patienten och sjukskötaren måste patienten bemötas adekvat. Exempel på lämpligt bemötande och meningar som bygger förtroende finns i många källor i vår litteraturöversikt. (Washburn, 2018).

Washburn nämner SOAR-metoden i sin artikel. S (Stop), de professionella ska försöka öka kunskap och förståelse för trafficking; O (Observe), lägg märke till de verbala och icke verbala märken om trafficking; A (Ask), fråga de rätta frågorna och bemöta på ett gott sätt; R (Respond), svara adekvat om du misstänker att patienten är traffickingoffer. Detta är ett redskap som har tagits i bruk i USA under augusti 2017 av the U.S. Administration for

Children and Families Office (motsvarande finska social- och hälsovårdsministeriet och Familje- och omsorgsminister). Materialet till att lära sig metoden har gjorts tillgänglig via nätet för att kunna användas av de professionella inom social- och hälsovården i USA. (Washburn, 2018).

Washburn tar även upp säkerhetsaspekterna i sin artikel. En sjukskötare får aldrig äventyra sin egen eller sina kollegers säkerhet. Varje arbetsplats har egna säkerhetsregler även sjukhus och andra vårdanstalter. I trafficking sammanhang kan utnyttjaren eller någon som står nära hen, följa med offret till läkarbesök för att se till att offret inte pratar för mycket. För många och för detaljerade frågor om patientens tillstånd kan väcka följeslagarens irritation och inga medel är för brutala att användas för att skydda den illegala verksamheten. Ofta vet arbetarna hur man handlar vid brand eller elavbrott men fysisk våld är något helt annat. För att minimera riskerna för sig själv och sina kolleger, ska en sjukskötare alltid lita på arbetsplatsens säkerhetsanordningar. Det kan vara säkerhetsvakter som tillkallas eller polis som larmas. En sjukskötare får inte spela hjälte på sin arbetsplats. (Washburn, 2018).

Eventuella traffickingoffer behöver inte ha särskilda eller utmärkande symptom eller problem, då de besöker social – eller hälsovården. Symptombilden kan se lika ut som hos övriga personer, vilket försvårar igenkännandet. Ju flera kännetecken som observeras, desto större risk är det att det är frågan om trafficking. Dock finns det vissa kännetecken som professionella behöver vara observant på och dessa nämns i tabell 1 (STM, 2018).

Borg Jansson menar att med rätt kunskap, rätta arbetsmetoder, förenklar man arbetet med att känna igen en utsatt person. Som exempel bör rätt frågor kunna ställas (se tabell 1) och personen behöver också få veta sina rättigheter. (Borg Jansson, 2016).

Edmonson o.a. skriver i sin artikel att sjukskötare som fått specialutbildning ska ha ansvar på arbetsplatserna att utbilda och informera hela arbetsgruppen och som hjälp använda speciella protokoll för att känna igen och agera rätt vid patientmöten. I artikeln kommer det även fram att sjukskötare har en viktig roll i att känna igen och agera vid bemötande. De kommer även fram att det är viktigt att dela med sig kunskapen i arbetsgruppen, på sjukhuset, både kommunalt och till och med nationellt. (Edmonson, McCarthy, Trent-Adams, Marshall, & McCain, 2017).

Det är viktigt att alla professionella som jobbar med barn, speciellt ensamkommande barn på flyktingmottagningar lägger märke till kännetecken som kan tyda på trafficking. Det är

speciellt viktigt att iaktta dessa kännetecken med barn, eftersom barnet oftast inte kan berätta om sin situation själv. (Länstyrelsen, 2015, s. 42).

Om offret är ett barn eller barn till ett traffickingoffer är det alltid en barnskyddsfråga i Finland. Barnskyddets uppgift är alltid att garantera barnet en trygg miljö, där barnets utveckling, välmående och hälsa främjas. Barnskyddslagen följs alltid när man omfattar beslut kring barn (Saulin & Häkkinen, 2016). Barnoffret har precis samma rättigheter till barnskyddets tjänster som vilket barn som helst i Finland. Oberoende om barnet är finsk medborgare eller inte (STM, 2018).

I den finska tidningen Super kommer det fram att vårdpersonalen i första hand alltid ska vårda det akuta behovet. Tidningen poängterar även att dokumenteringen är viktig. Dokumenteringen är viktig i tanke på helhetsvården, men man ska vara försiktig med hur och vad man dokumenterar. Enligt artikeln finns det risk att människohandlaren kan ha tillgång till dokumenten. (Lyhty, 3/18)

6.3 Bemötande

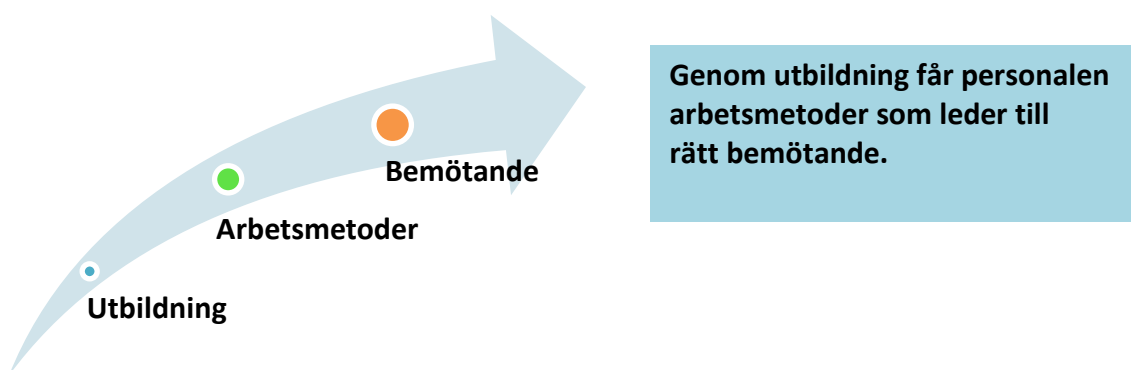
Sjukskötare är i nyckelposition i igenkännandet av ett traffickingoffer. Det är viktigt att både observera och lyssna på patienten aktivt (Washburn, 2018). Också Borg Jansson säger att det viktigaste vid bemötandet av ett eventuellt offer, är att ge personen tid för hans berättelse och möjlighet att reflektera över sin situation (Borg Jansson, 2016). Bemötandet är otroligt viktigt då det gäller traffickingoffer. Som professionell inom social- och hälsovårdsbranschen behöver man se till att mötet med den utsatta personen känns lugnt och tryggt. Ett optimalt möte gör att hen känner tillit för den professionella och då är det lättare att erbjuda hjälp (STM, 2018). Sjukskötaren kan vara den första och den enda professionella som kommer i kontakt med ett offer, medan hen fortfarande kontrolleras av utnyttjaren. En viktig påminnelse för professionella, är att var och en måste veta vad som ska göras då ett offer har blivit igenkänt (Roe-Sepowitz, o.a., 2016).

Även Washburn tar upp i sin artikel problemet med att inte känna igen ett offer för trafficking. Det sägs att 87,8 % av trafficking offer kommer i kontakt med professionella inom hälsovården men 97 % av dem får ingen information om resurserna mot trafficking (Washburn, 2018). Det har även kommit fram i forskning att offren själv tycker personalen inom hälsovården borde reagera på offrens kroppsspråk, attityd och följeslagare. Offren

önskade att personalen skulle intervjua patienten och lyssna på hen utan att följeslagaren skulle vara närvarande (Baldwin, Eisenman, Sayles, Ryan, & Chuang, 2011).

Edmonson o.a. skriver i sin artikel om sjukskötarens del i igenkänningsprocessen, de fungerar ofta som broar mellan offren och hjälpinsattser. Det är en utmaning för sjukskötaren att känna igen och agera vid möte av möjligt traffickingoffer. Sjukskötare önskar välplanerad, heltäckande utbildning på igenkänning och agerande vid trafficking. Utbildningen kan vara ordnad på olika sätt, på vårdskolan, som nätutbildningar och även utbildningar på protokollanvändning för att känna igen traffickingoffer. Aktiv roll vid bemötande hjälper flera offren för att hjälp. (Edmonson, McCarthy, Trent-Adams, Marshall, & McCain, 2017).

AWHONN's riktlinjer för professionella inom kvinnovården och vården av nyfödda understryker vikten av att på empatisk och stödjande sätt bemöta möjliga traffickingoffer, för att skapa trygghet och tillit mellan sjukskötaren och offret. Riktlinjerna kräver att alla vårdprofessioner gör även egen personlig reflektion om trafficking innan de börjar jobba i praktiken. Riktlinjerna beskriver att alla vårdprofessioner gör egen personlig reflektion om trafficking innan de börjar jobba i praktiken. Riktlinjerna innefattar intervjuteknik med specifika frågor så var och en kan bemöta offren med respekt utan att orsaka mera trauman. (JOGNN, 2016).

Figur 3. Arbetets resultat.

Tabell 2 Koder och kategorier.

Utbildning	Arbetsmetoder	Bemötande
Utbildning viktig för att känna igen möjliga traffickingoffer.	Metoder underlättar igenkännandet	Sjukskötarens viktiga roll vid igenkänning av traffickingoffer

Vårdpersonalens utbildning avgörande för att se kännetecknen.	Ge tid att prata och visa respekt	Sjukskötarens möjlighet att märka de typiska kännetecknen
Sjukskötarens bristfälliga kunskaper	Bristande anamnes försvårar igenkännandet	Igenkännande i mångprofessionell vårdsituation
Igenkännandet är en svår uppgift.	Vårdpersonal ska observera kroppsspråket.	Sjukskötare skapar tillit
Inga typiska offer	Barnoffrets rättigheter.	Sjukskötaren ska erbjuda hjälp
Svårigheter att känna igen.	Vårdpersonal ska ställa rätta frågor	Patienten ska ha möjlighet till individuell vård
Vårdpersonalens viktiga roll vid igenkänning av traffickingoffer	Barnskydd i mångprofessionellt samarbete	Klienten ska känna sig trygg vid bemötandet
Utbildade sjuksköterskor har viktig roll i arbetsteamet	Använd rätta metoder	Sjukskötarens viktiga roll vid skapande av tillit och förtroende
Relevant utbildning och simulering viktig för sjukskötaren	Vårdpersonal ska ställa rätta frågor till offret och hjälpa till	Skapa trygghet och ge tid
Öka kunskap att känna igen traffickingoffer	Symptom kan vara svåra att koppla till ett offer	Förtroende
Svårt att känna igen barnoffer	Typiska kännetecknen kan tyda på trafficking	Sjukskötare har ansvar att hjälpa
Okunskap om rättigheter bland offren på mottagningscentrum	Mångprofessionellt samarbete vid igenkänning av barnoffer	Sjukskötare i nyckelposition för att känna igen, hjälpa till och ge stöd åt traffickingoffer
Sjukskötarens behov för bättre metoder att känna igen ett traffickingoffer	Bristande kontinuitet i vården försvårar igenkännandet	
De professionellas ansvar inom social- och	De utsatta ska informeras om sina rättigheter	

hälsovården att känna till ministeriernas nya rekommendationer		
--	--	--

7 Etiska aspekter

Ett traffickingoffer är en mycket sårbar och skör person, som enligt forskning har stor risk att få flera olika problem med den psykiska och fysiska hälsan. Olycksfall, depression, våld och problem med sexual hälsa är vanligt förekommande problem för traffickingoffer som besöker social- och hälsovården. Vårdpersonalen är i nyckelposition för att känna igen ett möjligt traffickingoffer. Om misstanke väcks att en person har blivit offer för trafficking, är det förutom enligt lag, även en etisk och moralisk skyldighet att agera och hjälpa personen vidare till hjälp och identifiering, och därmed ge personen en möjlighet att tas upp i hjälpsystemet för traffickingoffer. (Edmonson, McCarthy, Trent-Adams, Marshall, & McCain, 2017).

ETENE, Valtakunnallinen sosiaali- ja terveystien neuvottelukunta, har gjort ett uttalande efter ett möte med Social- och hälsoministeriet gällande papperslösas rättigheter för tillräckliga social-och hälsovårdstjänster, som är eniga med de ratificerade människorättsöverenskommelser och Finlands grundlag. De människor som kommer från EU-länderna har rätt till sjukvård i enlighet med sjukvårdsdirektivet som ratificerades 2014 (Social- och hälsovårdsministeriet). ETENE beskriver i sitt uttalande att situationen för papperslösa är otillräcklig, då Finland för tillfället bara erbjuder akut sjukvård för de papperslösa. I uttalandet (10.11.2014) föreslår ETENE att papperslösa personer ska ha rätt även till annan nödvändig förebyggande vård och sjukvård i tid. T.ex. vård för gravida, förlossningsvård samt vård av kroniska sjukdomar, hör till förebyggande vård. Barn under 18år ska ha rätt till samma vårdtjänster som andra invånare som har en hemkommun i Finland. (Valtakunnallinen sosiaali- ja terveystien neuvottelukunta ETENE)

Helsingfors stads fullmäktige bestämde 2015 som första kommun i Finland att följa ETENE's rekommendation och började erbjuda vård för gravida och minderåriga inom kommunen. Åbo har följt efter och bestämde i november 2015 att utöka vården av papperslösa. Helsingfors utökade vården för alla papperslösa 2017 och en del av stadspolitikerna i Åbo önskar att man även där kunde erbjuda samma vård som Helsingfors. I Åbo har det tagits ett politiskt initiativ för att utöka vården för alla papperslösa.

Bestämmelsen väcker mycket etisk och moralisk diskussion, där sannfinländarna är främsta politiska partiet att strida emot utökade rättigheter för vården av papperslösa. Saken är högaktuell, den var uppe vid diskussion senast i slutet av januari i år, 2018. (Turun Sanomat, 2018).

En papperslös person, som söker vård för olika åkommor tas hand om, möts och vårdas enligt lagen och bestämmelser, som gäller personer utan tillstånd att vistas i Finland. Enligt sjukskötarens etiska riktlinjer ska sjukskötaren lindra lidande och hjälpa människor i olika livssituationer, stöda och öka klientens egna kraftresurser och förbättra livskvalitén. Vår yrkesetik kräver att inom social- och hälsovården skydda och främja människovärde och välbefinnande. Utifrån våra yrkesetiska riktlinjer har sjuksköterskor skyldighet att agera, fråga, utreda, bjuda hjälp och lotsa offret för vidare vård om vi misstänker trafficking i vår klientkontakt. Klientens autonomi och självbestämmanderätt ska dock respekteras och offret får aldrig tvingas att ta emot ytterligare hjälp, om hen önskar att avstå. Då det gäller en minderårig, väger barnskyddslagen tyngst. (Finlands sjuksköterskeförbund rf, 2014).

Kulturellsensitiv kompetens krävs för att professionella inom social- och hälsovården ska kunna förstå klientens värderingar, tro och uppträdanden. Kulturell kompetens innebär att den professionella har förmåga att bemöta, arbeta och sätta sig in i och förstå klientens värderingar. Kultur inom vården innebär ett integrerat mönster av mänskligt beteende, språk, tankar, agerande, tro, värderingar som kan skilja mellan olika religioner och sociala grupper. Kulturen spelar viktig roll på hur en person förstår sin egen kropp, tankar angående sin hälsa och vilja att söka vård och få behandling för olika åkommor. Etiska problem kan uppstå i situationer där två personer möts, inte är av samma kultur och delar samma värderingar och tro. Det kan ge upphov till etiska dilemman inom social- och hälsovården för den professionella att bedöma klientens förmåga att fatta beslut då hen vägrar att ta emot hjälp, som den professionella bjuder på och tänker att den vore den bästa för och befrämja klientens situation. (Casey & Ortiz, 2017).

8 Produktutveckling

Produktutveckling består av olika skeden, allt från planering till att få produkten utseendemässigt intressant. Utseende är viktigt och den grafiska designen ska vara lättöverskådlig, där bild och texter ska vara välplacerade och genomtänkta. Produkten ska vara intressant och väcka nyfikenhet och känslor. (Laakso, Paavilainen, & Pietilä, 2002).

Vi valde redan i ett tidigt skede att tillverka en poster för att implementera resultatet på arbetet. Poster var ett självklart val och vi reflekterade även över andra alternativ. Enligt planen skulle postern bli en vägledande informationskälla för de professionella inom social- och hälsovården. En poster är en sammansättning av text och bild. Funktionen är alltså initialt att förmedla ett aktuellt budskap som är starkt bundet till sin tid (Laakso, Paavilainen, & Pietilä, 2002, ss. 144-151). En poster förmedlar kunskap snabbt och effektivt till en stor publik, och till den valda målgruppen (Tepponen, Välimäki, & Suominen, 1998, ss. 309-314).

Tanken var att resultatet skulle finnas på postern, men enligt de professionella inom reklambranschen skulle det ha blivit för mycket text. En poster ska väcka intresse och känslor, och inte innehålla för mycket text för då tappar läsaren snabbt intresset. Därför valde vi att presentera vårt resultat på en webbsida istället, som också lätt kan nås via mobiltelefoner. I dagens läge har så gott som alla professionella tillgång till mobiltelefon, vilket betyder att sidan är lätt tillgänglig. Under mötet med professionella inom reklambranschen kom vi överens om att postern endast blir en produkt som ska väcka intresse för webbsidan. Visitkort kommer också att tryckas för att hänvisa professionella inom social- och hälsovården till webbsidan (se bilaga 7).

En webbsida är en samling av texter, dokument och bilder, som lagras på en webbserver. Sidan är tillgänglig globalt via internet. Fördelen med en webbsida är att all information på webbsidan kan uppdateras till en låg kostnad. (Almi, 2018).

Syftet med postern och webbsidan är att professionella ska bli medvetna om trafficking och på ett smidigt sätt hitta aktuell information. Informationen som hittas på webbsidan är riktad till examensarbetets målgrupp, d.v.s. de professionella inom social- och hälsovården. Postern ska väcka en stark reaktion, som får de professionella att söka sig till webbsidan. Vi ville ha en bild som är uppseendeväckande, därför valde vi en välklädd ung man med fastbundna händer, av den orsaken att detta inte är ett stereotypiskt traffickingoffer (se bilaga 6).

9 Trovärdighet och forskningsetik

Enligt Kristensson mäter en kvalitativ forskning ingenting och därmed kan begreppet trovärdighet användas i detta sammanhang, istället för begreppen validitet och reliabilitet. Begreppet trovärdighet består av tillförlitlighet, överförbarhet, giltighet och verifierbarhet.

För att kunna granska en kvalitativ studie, måste dessa fyra s.k. dimensioner hållas i tankarna. (Kristensson, 2014, ss. 124-126).

Vårt examensarbets tillförlitlighet grundar sig på det samlade materialets entydiga svar på våra frågeställningar. Alla källor som användes och analyserades gav oss svar som kan tolkas bara på ett sätt. Igenkännandet av ett traffickingoffer är svårt eller omöjligt samt de professionellas agerande är bristfällig pga. otillräcklig kunskap. Tillförlitligheten i arbetet har stärkts med triangulering (t.ex. flera av skribenterna läser igenom samma texter) och genom att söka material så brett som möjligt. Dessutom har vår granskning från litteratursökning till litteraturanalys dokumenterats på bilagorna 3, 4 och 5. (Kristensson, 2014, s. 125).

Arbetet skulle ha haft högre tillförlitlighet om det funnits flera vetenskapliga källor angående temat. Diskussionen skulle eventuellt varit mer intressant om källorna inte varit så entydiga. Det mångprofessionella arbetet kunde utvidgats och fått mera synlighet om vi samarbetat med t.ex. Turun AMK som har studerande inom art design. Studerande där kunde ha gjort vår webbsida, posters och visitkort som ett slutarbete. Då skulle vi ha haft ett mycket mångprofessionellt arbete som även skulle ha fungerat som ett språkbud.

Överförbarheten i vårt arbete är uppenbar. De entydiga svaren på våra forskningsfrågor har resulterat i ett funktionellt utförande som projektplanen för årets examensarbete angav. Resultaten i form av två reklamposter, webbsida och visitkort kommer att användas som hjälp för professionella inom social- och hälsovården. Dessa produkter tas alltså ut från forskningsstadiet och förs in färdiga för att implementeras till våra kolleger.

Det material som vi har använt i detta arbete är verifierbart. Artiklarna, webbsidorna och andra källorna är noggrant antecknade i källförteckningen och de kan hittas och granskas av vem som helst. Verifierbarheten stärks med direkta citat från de använda källorna i litteraturanalysen i bilaga 5. Dessa citat bevisar att de använda källorna överensstämmer med vårt resultat.

Vårt arbete är högaktuellt och kommer ut vid rätt tid. En del av giltigheten handlar om studiens beviskraft i tiden. Giltighet kan enligt Kristensson bevisas bl.a. med att anteckna datum då litteratursökningen är gjord (Kristensson, 2014, s. 126). Samtidigt en del av giltigheten i vårt arbete kommer fram i vår tidsavgränsning. Vi avgränsade artikelsökningen till åren 2011 - 2018 för att få så aktuellt material som möjligt.

Under examensarbetsprocessen har gruppen träffat professionella som har tagit ansvaret för slutprodukternas utveckling. Reklambyrån som anlätades samarbetar med gruppen på välgörenhetsbasis. De ekonomiska kostnaderna för produkternas tillverkning betalas av examenarbetsgruppen.

Under arbetets gång har två av gruppmedlemmarna varit i Helsingfors vid publicering av en utredning om trafficking i Finland. Under publiceringen fick vi bekräftat att trafficking är ett stort problem i dag samt att utredningen stöder samma problematik som våra frågeställningar lyfter fram. Trafficking i Finland motarbetas mångprofessionellt, detta syntes även vid publiceringstillfället där flera olika aktörer från social- och hälsovårdsbranschen deltog. Detta gav gruppen ytterligare information som ökar arbetets trovärdighet.

I Finland har den Forskningsetiska Delegationen (TENK) utsetts för att utreda möjliga misstankar om avvikelser från god vetenskaplig praxis. Inom social- och hälsovården finns även egna etiska normer (ETENE) som tillämpas i praktiken. God vetenskaplig praxis som enligt TENK betyder att forskningen bedrivs med hederlighet, allmän omsorgsfullhet och noggrannhet. Dessa ska följas i forskningens dokumentering och resultatredovisning. Vår examensarbetsprocess följer kriterierna som TENK har utgett. Alla källor som har använts är i enlighet med den goda praxisen, när det gäller dataansaffningsmetoder. Vid publiceringstillfället av vårt resultat kommer vi att följa öppenhet och ansvarsfulla kommunikation enligt god praxis. (Forskningsetiska Delegationen, 2012, ss. 17-19) Gruppen har följt Novia Yrkehögskolans anvisningar gällande examenarbetsprocessen. Allt insamlat material finns redovisat i källförteckningen. Enligt god vetenskaplig praxis ska yrkehögskolan ordna orientering i god vetenskapspraxis och i forskningsmetodik. Detta har Yrkehögskolan Novia sörjt för.

10 Diskussion

Syftet med arbetet var att öka kunskapen om trafficking och att dela med oss av den till professionella inom social- och hälsovården. Vårt resultat visar att professionella inom social- och hälsovårdsbranschen inte har tillräckligt med kunskap om att känna igen ett eventuellt offer. Utbildningar inom branschen borde uppdateras så att alla studeranden får kunskap om trafficking, innan de kommer ut i yrkeslivet. Våra utländska källor visar att det är nyttigt för de studerandena att praktiskt få öva inför situationer som kan inträffa i det verkliga arbetslivet. Vi i examenarbetsgruppen har saknat i våra respektive utbildningar

inom social- och hälsovårdsbranschen, både information och simuleringar inför situationer där vi kan möta utsatta personer.

Enligt flera källor saknar professionella inom social- och hälsovårdsbranschen tillräcklig kunskap för att känna igen ett eventuellt traffickingoffer. Med tanke på hur mycket befintligt material det redan finns om detta, är en följdfråga varför de professionella inte hittar den aktuella informationen? Handlar det om att de professionella verkligen inte kan känna igen ett offer, eller väljer man att inte göra det? Hur är det med de etiska riktlinjerna i våra blivande yrken, om man som professionell kan välja bort att se och agera, bara för att ett ämne är svårt eller t.o.m. tabu? Det borde inte vara en svår uppgift att nå ut kunskap om hur professionella ska känna igen ett offer, men om de professionella väljer att inte agera, är en annan sak. Vi har spekulerat i gruppen om vilka orsaker det kan finnas till att professionella inte agerar. Vi kom fram till att rädsla för sin egen säkerhet, egna etiska värderingar, resursbrist "finns det tid att ta tag i problemet?" eller bristande professionalitet kan vara orsak till att inte agera.

I början av arbetsprocessen var vi medvetna om att det finns offer för trafficking i Finland. Under arbetets gång förstärktes misstanken om att de professionella inom social- och hälsovården inte vet hur man ska känna igen ett offer och hur man ska agera i en sådan situation. Att känna igen och agera är inte ett problem bara i Finland, utan även globalt. Som blivande professionella inom social- och hälsovården är vi i nyckelposition på våra kommande arbetsplatser när det gäller att känna igen ett offer för trafficking. Det är vår skyldighet att hjälpa det eventuella offret. Enligt våra källor går papperslösa personer, d.v.s. personer som fått avslag på sin asylansökan, och trafficking hand i hand. Om antalet utsatta personer ökar, har vi då som blivande professionella inom social- och hälsovårdsbranschen rätt till att blunda för problemet? Eftersom vi vet att det här är ett växande problem kan man undra varför informationen inte har implementerats ute i arbetslivet ännu? Vi borde arbeta hälsofrämjande och förebyggande för att problemet inte ska växa ytterligare. Utbildning borde leda till rätt bemötande, vilket i sin tur leder till att professionella använder sig av rätta metoder då de stöter på ett eventuellt offer. Utbildning ger kunskap om vad ska observeras och hur ett eventuellt offer ska bemötas. Arbetsmetoder och rutiner uppstår då förståelsen för problematiken finns.Handledning eller debriefing för de professionella som tagit hand om traffickingoffer borde också erbjudas på arbetsplatserna.

Metoden i arbetet, narrativ litteraturöversikt, visade sig fungera mycket bra p.g.a. ämnets aktualitet. Det finns knappt några forskningar om trafficking i Finland. Däremot hittade vi

artiklar skrivna av experter inom området, på internationell nivå. Utländska källor stöder de få inhemska källorna vi använt i arbetet. Det intressanta är att alla våra källor svarar entydigt på våra frågeställningar, oberoende av om de är nationella eller internationella källor.

Ämnet är mycket aktuellt i Finland just nu och det ser man då olika medier diskuterar problematiken kring traffickingoffer relativt ofta. Det finns mycket material och instruktioner för vårdpersonal, problemet verkar vara att de professionella inom social- och hälsovården inte vet om att materialet finns. Förutom frågeställningarna var vårt syfte med arbetet också att göra en poster för att göra reklam för webbsidan. Där kan de professionella inom social- och hälsovården lätt hitta information om trafficking. Webbsidan vänder sig i första hand till professionella inom social- och hälsovårdsbranschen.

Trafficking idag skiljer sig inte så mycket från historiens slaveri. Utnyttjande, våld och hot är vardag för de personer som utsätts. Trafficking är minst lika aktuellt idag, som slaveriet var förr. Maktutövandet ser annorlunda ut idag, t.ex. genom att dagens traffickingoffer inte kan köpa sig fria, så som slavar kunde göra i vissa fall. Tekniken har utvecklats, som gör att trafficking är mera osynlig än tidigare. Förr var trafficking mer synlig då man t.ex. hade marknad där man fritt kunde byta, köpa och sälja slavar. Idag gör internet det lättare att utöva trafficking då köparen och säljaren kan vara anonyma. Skillnaden mellan historiens slaveri och dagens trafficking, är att det förr var accepterat och idag är det olagligt att köpa och sälja människor.

Trafficking är ett så känsligt ämne, så det är också viktigt att som professionell tänka på sin egen säkerhet. Eftersom det förekommer mycket hot och våld, behöver man tänka på hur man agerar i olika situationer. Det är viktigt som professionell att man är förutseende och kan se eventuella risker, eftersom helhetsbilden kring offret kan vara oklar. Det finns vissa metoder som människohandlaren använder sig av för att kontrollera offret, som en öppen telefonlinje under ett läkarbesök. I sådana lägen behöver man som professionell vara ytterst uppmärksam på hur man diskuterar med personen, för att inte utsätta dig själv eller dina kollegor för onödiga risker. Våra finska källor nämner inte alls personalens säkerhet, men de utländska källorna lyfter fram problematiken. Vi återkommer till att trafficking är ett växande problem, vilket betyder att också säkerhetsåtgärderna på arbetsplatserna borde tas i beaktande och kanske uppdateras. Eventuellt kan det här bli en utmaning i framtiden för arbetsgivaren, att få sina anställda att känna sig trygga och säkra. Så länge de professionella inte känner sig trygga på arbetsplatsen vågar de kanske inte agera då de får misstankar om trafficking.

Våra källor visar att ett mångprofessionellt samarbete behövs för att vårdkedjan inte ska brista då en utsatt person besöker social- eller hälsovården. För att samarbete ska fungera behöver hela teamet vara jämlika, alla professioner behöver respekteras för den utsatta personens bästa. Vi har reflekterat i gruppen att samarbetet mellan olika yrkesgrupper i praktiken kan vara bristfällig med tanke på att antal igenkända offer inom social- och hälsovården är så låg.

Vidare har vi reflekterat kring om det finns s.k. frivilliga traffickingoffer i landet. Då menar vi personer som väljer att stanna kvar i landet och arbeta trots dålig lön och dåliga arbetsförhållanden, istället för att återvända till sitt hemland. I det fallet drar båda parter, både arbetsgivare och arbetstagare, nytta av situationen. Personen väljer själv att stanna och arbeta och ser sig själv inte som ett offer. Dåligt arbets- och boendeförhållande kan vara ett bättre alternativ, än de otrygga förhållanden som finns i hemlandet. Den här gruppen av utsatta personer, tror vi att är den svåraste att hjälpa. Om de inte anser att de är offer själva och inte vill samarbeta med myndigheterna, så förblir de frivilligt papperslösa och då vistas de olagligt i landet.

Vi vill också lyfta fram frågan var gränsen för begreppet trafficking går. Om trafficking innefattar att någon annan får ekonomisk vinning eller att man utnyttjar en annan person, kan man också diskutera hur läget ser ut inom t.ex. musikbranschen idag. De senaste veckorna har det diskuterats i media om artisten Avicii's död. En ung kille i toppen av sin karriär dör plötsligt. I en dokumentär berättar artisten själv vilka orimliga krav som ställs på honom t.ex. av skivbolaget, trots att han själv inte orkar leverera i den takt de önskar. Utbrändhet, depression och ångest hos artisten räknas inte som orsak att trappa ner på takten, så länge ekonomin styr. Hur lite, eller mycket, är ett människoliv värt egentligen?

Det saknas forskning inom ämnet trafficking i Finland, så vidare forskning i ämnet rekommenderas. Vi anser ändå att det är utbildning, både inom skolor och på arbetsplatser, som är första steget till att motarbeta trafficking. Eftersom det redan finns mycket information om ämnet, är det egentligen implementeringen ute i arbetslivet som saknas. Vi önskar att det skulle finnas nationella riktlinjer, i hur man ska känna igen och hur man ska agera. Om alla följer samma riktlinjer är chansen större att vi kan hjälpa de utsatta personerna. Ett utvecklingsalternativ är att det borde utses ansvarspersoner på arbetsplatserna, som har kunskap och erfarenhet om trafficking. Dessa personer bör se till att alla i personalgruppen får utbildning och kunskap inom ämnet.

Under arbetsprocessen fick vi bekräftat att trafficking förekommer och är ett stort problem i Finland. Problemet är att offren inte blir igenkända och därför inte blir upptagna i hjälpsystemet. Orsaken till detta kan vara att offren är oroliga och rädda. Rädslan kan bero på följeslagaren eller på att bli skickad tillbaka till sina hemländer. Okunskap om Finlands lagstiftning och vad offren har för rättigheter är även en faktor varför offren väljer att inte söka hjälp. Med tanke på hur mycket okunskap det finns bland offren vore det viktigt att forska vidare i ämnet, speciellt i hur man kan nå traffickingoffren och föra ut kunskap om deras rättigheter och om Finlands hjälpsystem.

Källförteckning

- Almi. (2018). *Hemsida – ditt företags skyltfönster*. Hämtat från <https://www.almi.se/Kunskapsbank/Information-och-fakta/Hemsida-ditt-foretags-skyltfonster/> den 20. 3. 2018
- Antiikin historia ja kulttuuri. (den 6. 1. 2016). *antiikinhistoriajakulttuuri.com*. Hämtat från <https://antiikinhistoriajakulttuuri.com/2016/01/06/orjien-asema-antiikin-roomalaisessa-ja-kreikkalaisessa-kulttuurissa/> den 17. 2. 2018
- Association of women's health, obstetric and neonatal nurses. (2016). *Position statement*. Hämtat från Human trafficking: [http://www.jognn.org/article/S0884-2175\(16\)30149-6/pdf](http://www.jognn.org/article/S0884-2175(16)30149-6/pdf) den 24. 3. 2018
- Baldwin, S. B., Eisenman, D. P., Sayles, J. N., Ryan, G., & Chuang, K. S. (den No 1 Vol 13 2011). Identification of human trafficking victims in health care settings. *Health an human rights*, ss. 36-49. Hämtat den 20. 3. 2018
- Barnskyddslag (417). (den 13. 4. 2007). *Finlex*. Hämtat från <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2007/20070417?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=barnskyddslag> den 2. 2. 2018
- Borg Jansson, D. (2016). *Vår tids slaveri*.
- Brottsofferjouren. (u.d.). *Hurudan människohandel kan förekomma i Finland?* Hämtat från <https://www.riku.fi/se/olika+brott/manniskohandel/> den 22. 2. 2018
- Casey, J., & Ortiz, D. (den 1. 7. 2017). *Dead Wrong! The Ethics of Culturally Competent Care*. Hämtat från <http://ezproxy.novia.fi:2094/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=4&sid=63fd4030-e7b4-480a-928f-e87eadcb7d90%40sessionmgr4008> den 20. 3. 2018
- Diskrimineringsombudsmannen. (u.d.). *Människohandelsrapportören*. Hämtat från <https://www.syrjinta.fi/web/sv/manniskohandel> den 13. 2. 2018
- Edmonson, C., McCarthy, C., Trent-Adams, S., Marshall, J., & McCain, C. (2017). *Emerging Global Health Issues: A Nurse's Role*. Hämtat från <http://web.b.ebscohost.com/ehost/detail/detail?vid=0&sid=053a4085-d3a4-41d4-86f6-2800a59bd3b9%40sessionmgr102&bdata=JnNpdGU9ZWwhvc3QtbGl2ZQ%3d%3d#AN=121126693&db=afh> den 3. 4. 2018
- Euroopan ihmisoikeustuomioistuin. (den 3 5 2002). *Euroopan Ihmisoikeussopimus*. Hämtat från https://www.echr.coe.int/Documents/Convention_FIN.pdf den 3. 15. 2018
- Europeiska Revisionsrätten. (2017). *EU:s stöd till kampen mot människohandel i Syd- och Sydstasien*. Luxemburg: Europeiska Unionen.

- Finlands grundlag (731). (den 11. 6. 1999). *Finlex*. Hämtat från <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1999/19990731?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=grundlag#L2P6> den 2. 2. 2018
- Finlands sjuksköterskeförbund rf. (2014). *Etiska riktlinjer för sjukskötare*. Finlands sjuksköterskeförbund rf. Hämtat från <https://sairaanhoitajat.fi/artikkeli/etiska-riktlinjer-sjukskotare/> den 20. 3. 2018
- Finlex. (den 25. 3. 1959). *Asetus orjuuden, orjakaupan ja orjuuteen verrattavien järjestelmien ja käytännön tukahduttamista koskevan lisäsopimuksen voimaansaattamisesta (17)*. Hämtat från <http://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/1959/19590017?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=17%2F1959> den 16. 2. 2018
- Finlex. (u.d.). *Lagstiftning*. Hämtat från <https://www.finlex.fi/sv/> den 7. 2. 2018
- Flyktingfonden. (u.d.). *Människohandel.fi*. Hämtat från http://www.manniskohandel.fi/pa_svenska den 27. 2. 2018
- Fors, J. (den 30 1 2018). *HBL*. Hämtat från Allt fler offer för människohandel – många identifieras inte: <https://www.hbl.fi/artikel/allt-fler-offer-for-manniskohandel-manga-identifieras-inte/> den 7. 2. 2018
- Forsberg, C., & Wengström, Y. (2013). *Att göra systematiska litteraturstudier*.
- Forskningsetiska Delegationen. (2012). *tenk.fi*. Hämtat från http://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf den 10. 4. 2018
- Fredriksson, E. R., Molnar, S., & Nilsson, S. (2011). Nätverket mot Trafficking och Individuell Människohjälp., (s. 7). Hämtat från <http://www.natverketmottrafficking.se/material/NMT%20Studiematerial.pdf> den 2. 2. 2018.
- Förenta Nationerna. (u.d.). *treaties.un.org*. Hämtat från <https://treaties.un.org/doc/Publication/mtDsg/Volume%20ii/chapter%20XViii/XViii-4.en.pdf> den 15. 3. 2018
- Global clinic. (u.d.). *Mikä on Global Clinic*. Hämtat från <http://www.globalclinic.fi/mika-on-global-clinic/> den 4. 3. 2018
- Harrison, D. (2014). *Slaveriets historia*. Hämtat från [historiskamedia.se: http://www.historiskamedia.se/wordpress/wp-content/uploads/2014/11/9789175451749.pdf](http://www.historiskamedia.se/wordpress/wp-content/uploads/2014/11/9789175451749.pdf) den 15. 2. 2018
- HEAL Trafficking. (2018). *healtrafficking.org*. Hämtat från <https://healtrafficking.org/who-we-are/> den 3. 4. 2018
- Helsingin Suomalainen klubi. (2017). *Torpparien ja tilattomien tyytymättömyys ei sytyttänyt sisällissotaa*. Hämtat från <http://itsenaisyyys100.fi/>: <http://itsenaisyyys100.fi/torpparien-ja-tilattomien-tyytymattomyys-ei-sytyttanyt-sisallissotaa/> den 28. 2. 2018

- Historia. (den 26. 3. 2010). *historianet.fi*. Hämtat från <http://historianet.fi/sivilisaatiot/egyptilaiset/pyramidien-salaisuudet> den 16. 2. 2018
- Historia. (den 1. 4. 2013). *historianet.fi*. Hämtat från <http://historianet.fi/sivilisaatiot/egyptilaiset/egyptilaiset-maksoivat-orjaksi-paasysta> den 16. 2. 2018
- Hälsa- och sjukvårdslag (1326). (den 30. 12. 2010). *Finlex*. Hämtat från <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2010/20101326?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=h%C3%A4lso-%20och%20sjukv%C3%A5rdslag> den 2. 2. 2018
- Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmä. (2017). *Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmä tilannekatsaus 1.1-30.6.2017*. Kunnusuo: Joutseno Vastaanottokeskus.
- JOGNN. (2016). *Human Trafficking*. Hämtat från [http://www.jognn.org/article/S0884-2175\(16\)30149-6/pdf](http://www.jognn.org/article/S0884-2175(16)30149-6/pdf) den 12. 3. 2018
- Joutsenon vastaanottokeskus. (u.d.). *Hjälpssystemet för offer för människohandel*. Hämtat från http://www.manniskohandel.fi/files/134/Hurdan_slags_hjalp_kan_jag_fa.pdf den 26. 2. 2018
- Jyväskylän ammattikorkeakoulu. (u.d.). *Opinnäytetyön ohjaajan käsikirja*. Hämtat från <https://oppimateriaalit.jamk.fi/yamk-kasikirja/kirjallisuuskatsaukset/> den 12. 3. 2018
- Kommunförbundet. (den 16 8 2016). *Hjälp till offer för människohandel*. Hämtat från <https://www.kommunforbundet.fi/cirkular/2016/hjalp-till-offer-manniskohandel> den 5. 3. 2018
- Koskenoja, M., Ollus, N., Roth, V., Viuhko, M., & Turkia, L. (2018 a). *Tuntematon tulevaisuus: selvitys ihmiskaupan uhrien auttamista koskevan lainsäädännön toimivuudesta*. Hämtat från [http://tietokayttoon.fi/documents/10616/6354562/24-2018-Tuntematon+tulevaisuus_selvitys+ihmiskaupan+uhrien+auttamista+koskevas+ta+lains%C3%A4%C3%A4d%C3%A4nn%C3%B6sta.pdf/104f21a0-73b1-4119-8094-6a45d5971489?version=1.0](http://tietokayttoon.fi/documents/10616/6354562/24-2018-Tuntematon+tulevaisuus_selvitys+ihmiskaupan+uhrien+auttamista+koskevas+ta+lains%C3%A4%C3%A4d%C3%A4nn%C3%A4n%C3%B6sta.pdf/104f21a0-73b1-4119-8094-6a45d5971489?version=1.0) den 23. 4. 2018
- Koskenoja, M., Ollus, N., Roth, V., Viuhko, M., & Turkia, L. (2018 b). *Tuntematon tulevaisuus: selvitys ihmiskaupan uhrien auttamista koskevan lainsäädännön toimivuudesta-tiivistelmä ja johtopäätökset*. Helsinki: Valtioneuvoston selvitys- ja tutkintatoiminta. Hämtat den 20. 3. 2018
- Kristensson, J. (2014). *Handbok i uppsatsskrivande och forskningmetodik för studenter inom hälso- och vårdvetenskap*. Stockholm: Natur & Kultur.
- Laakso, H., Paavilainen, E., & Pietilä, N. (2002). Posterisitykset ja niiden arviointi tieteellisessä kongressissa. *Hoitotiede*, 144-151. Hämtat den 13. 3. 2018
- Lag om användning av mänskliga organ, vävnader och celler för medicinska ändamål (101). (den 2. 2. 2001). *Finlex*. Hämtat från <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2001/20010101?search%5Btype%5D>

=pika&search%5Bpika%5D=Lagen%20om%20anv%C3%A4ndning%20av%20om%C3%A4nskliga%20organ%20och%20v%C3%A4vnader%20och%20celler%20fr%C3%B6r%20medicinska%20%C3%A4ndam%C3%A5l.%20 den 2. 2. 2018

Lag om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812). (den 22. 9. 2000). *Finlex*. Hämtat från <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2000/20000812> den 2. 2. 2018

Lag om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifieringen av och hjälp till offer för människohandel (746). (den 17. 6. 2011). *Finlex*. Hämtat från <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2011/20110746> den 12. 2. 2018

Lag om patientens ställning och rättigheter 785. (den 8. 17. 1992). *Finlex*. Hämtat från <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1992/19920785> den 2. 2. 2018

Lapsiasia. (2013). *Lapsiasiavaltuutetun lausunto ulkoasiainministeriölle Euroopan neuvoston ihmiskaupan vastaista toimintaa koskevan yleissopimuksen täytäntöönpanon seurannan Suomen vastausta varten*. Hämtat från <http://lapsiasia.fi/tata-mielta/lausunnot-2/lausunnot-2013/lapsiasiavaltuutetun-lausunto-ulkoasiainministeriölle-euroopan-neuvoston-ihmiskaupan-vastaista-toimintaa-koskevan-yleissopimuksen-taytantonpanon-seurannan-suomen-vastausta-varten/> den 22. 2. 2018

Lastensuojelun keskusliitto. (2016). Lastensuojelun Keskusliiton lausunto ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmää koskeneen lainsäädäntömuutoksen (389/2015, HE 266/2014) vaikutuksista sekä uhrien auttamisessa ja tunnistamisessa ilmenevistä mahdollisista puutteista. 3-4. Hämtat från <https://www.lskl.fi/materiaali/lastensuojelun-keskusliitto/LSKL-lausunto-ihmiskaupan-uhrien-auttamisjarjestelman-saatelysta-ja-toimivuudesta.pdf> den 22. 2. 2018

Lastensuojelun keskusliitto. (den 7 11 2016). *Lastensuojelun Keskusliiton lausunto ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmää koskeneen lainsäädäntömuutoksen (389/2015, HE 266/2014) vaikutuksista sekä uhrien auttamisessa ja tunnistamisessa ilmenevistä mahdollisista puutteista*. Hämtat från <https://www.lskl.fi/materiaali/lastensuojelun-keskusliitto/LSKL-lausunto-ihmiskaupan-uhrien-auttamisjarjestelman-saatelysta-ja-toimivuudesta.pdf> den 20. 2. 2018

Lyhty, M. (3/18). Tunnistetaan ihmiskaupan uhreja. *Super*, 28. Hämtat den 11. 3. 2018

Länstyrelsen. (2015). *Människohandel med barn nationell kartläggning*. Hämtat från <http://www.lansstyrelsen.se/stockholm/SiteCollectionDocuments/Sv/publikationer/2015/R2015-30-manniskohandel-med-barn-WEBB.pdf> den 12. 3. 2018

Migrationsverket. (den 18. 8. 2017). *Hjälpssystemet för offer för människohandel har redan mer än 200 klienter*. Hämtat från http://migri.fi/sv/artikkeli/-/asset_publisher/ihmiskaupan-uhrien-auttamisjarjestelma-jo-yli-200-asiakasta?p_p_auth=7yppuWN5 den 18. 2. 2018

- Migrationsverket. (u.d.). *Du måste befinna dig i Finland för att kunna ansöka om asyl*. Hämtat från <http://migri.fi/sv/asyl-i-finland> den 27. 2. 2018
- Migrationsverket. (u.d.). *Migrationsverkets organisation*. Hämtat från <http://migri.fi/sv/var-organisation> den 7. 4. 2018
- Migrationverket. (den 26. 9. 2017 a). *Projektet IHME strävar efter att förbättra kunskapen om arbetet mot människohandel i Finland*. Hämtat från https://migri.fi/sv/artikkeli/-/asset_publisher/ihme-hanke-pyrkii-vahvistamaan-ihmiskaupan-vastaisen-tyon-osaamista-suomessa den 7. 4. 2018
- Monika-naiset liitto. (2017). *Yhteisvastuuvain apua ihmiskaupan torjumiseen*. Hämtat från <https://monikanaiset.fi/uutiset/tiedote-14-11-2017-yhteisvastuuvain-apua-ihmiskaupan-torjumiseen/> den 4. 3. 2018
- Pro-tukipiste. (u.d.). *Uhrin oikeudet*. Hämtat från <https://pro-tukipiste.fi/ihmiskauppa/uhrin-oikeudet/> den 4. 3. 2018
- Roe-Sepowitz, D., Hickle, K., Bayless, A., Christensen, R., Garuba, M., Sabella, D., & Tate, R. (2016). Sex Trafficking for Nurses: What You Need to Know. *the Arizona State Board of Nursing Regulatory Journal*, 10(2), 22-25. Hämtat den 20. 3. 2018
- Ruotsala, A. (2016). *journal.fi*. Hämtat från <https://journal.fi/tt/article/view/55955/18447Antti> den 27. 2. 2018
- Röda Korset. (17.. 11. 2017 a). *De som behöver hjälp måste få hjälp*. Haettu 7.. 2. 2018. osoitteesta https://www.redcross.fi/sites/frc2011.mearra.com/files/tiedostolataukset/valtuusto_paperittomat_kannanotto_sve.pdf
- Röda Korset. (den 18. 10. 2017 b). *EU:n ihmiskaupan vastaisena päivänä: Kolmannen sektorin toimijat vaativat ihmiskaupan uhreille vahvempaa suojelua*. Hämtat från <https://www.punainenristi.fi/uutiset/20171018/eun-ihmiskaupan-vastaisena-paivana-kolmannen-sektorin-toimijat-vaativat-ihmiskaupan> den 11. 4. 2018
- Röda Korset. (u.d.). *Frågor och svar om papperslösa*. Hämtat från <https://www.rodakorset.fi/node/1421/mottagning-av-asylsokande-och-flyktingar/fragor-och-svar-om-papperslosa> den 27. 2. 2018
- Salminen, A. (5. 2011). *univaasa.fi*. Hämtat från https://www.univaasa.fi/materiaali/pdf/isbn_978-952-476-349-3.pdf den 19. 3. 2018
- Saulin, I., & Häkkinen, H. (den 16. 8. 2016). *Ihmiskaupan uhrien auttaminen*. Hämtat från Kuntaliitto.fi: <https://www.kuntaliitto.fi/yleiskirjeet/2016/ihmiskaupan-uhrien-auttaminen> den 22. 2. 2018
- Social- och hälsovårdsministeriet. (den 3. 2. 2017). *Kommuninfo*. Hämtat från http://stm.fi/documents/1271139/3899844/Kuntainfo_2-2017_uusi+versio_sv.pdf/113575d4-18fe-4f94-b8c3-bc1c79f00d6a den 21. 2. 2018

- Social- och hälsovårdsministeriet. (ei pvm). *Patientdirektiv (gränsöverskridande hälso- och sjukvård)*. Haettu 04. 03 2018
- Socialvårdslag (1301). (den 30. 12. 2014). *Finlex*. Hämtat från <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2014/20141301?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=socialv%C3%A5rdslag> den 2. 2. 2018
- SO-rummet. (den 22. 10. 2017). *Slaveri och triangelhandel*. Hämtat från <https://www.so-rummet.se/kategorier/historia/nya-tiden/slaveri-och-triangelhandel> den 18. 2. 2018
- Statistikcentralen. (2017). *Statistikinfo*. Hämtat från http://www.stat.fi/meta/luokitukset/rikokset/021-2014/25_sv.html den 19. 2. 2018
- STM. (2018). *Valtionneuvosto*. Hämtat från <http://valtioneuvosto.fi/documents/1271139/6464455/Ihmiskaupan+uhrin+ensivaiheen+tunnistaminen+ja+palveluohjaus+2017.pdf/da878a35-e38f-492d-a9b6-159b1c616e2c> den 23. 3. 2018
- Strafflag (39). (den 19. 12. 1889). *Finlex*. Hämtat från <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1889/18890039001?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=strafflag> den 2. 2. 2018
- Suomen sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö. (den 23. 1. 2018). *stm.fi*. Hämtat från Uusi ohje auttaa tunnistamaan ihmiskaupan uhreja sosiaali- ja terveydenhuollossa: http://stm.fi/artikkeli/-/asset_publisher/uusi-ohje-auttaa-tunnistamaan-ihmiskaupan-uhreja-sosiaali-ja-terveydenhuollossa den 2. 3. 2018
- Svenska akademins ordlista. (u.d.). *SAOL*. Hämtat från <https://svenska.se/> den 15. 3. 2018
- Talita. (u.d.). *Prostitution*. Hämtat från <http://talita.se/fakta/prostitution> den 6. 4. 2018
- Tepponen, H., Välimäki, M., & Suominen, T. (1998). Katsaukset. Miten tehdään posterit? Ohjeita posterin suunnittelijalle. *Hoitotiede*, 309-314. Hämtat den 13. 3. 2018
- THL. (den 28. 6. 2017). *Könsbetonat våld*. Hämtat från <https://www.thl.fi/sv/web/jamstalldhet/jamstalldhet-i-finland/valbefinnande/konsbetonat-vald> den 2. 2. 2018.
- Turun Sanomat. (den 31. 1. 2018). Paperittomien palveluista leimahti Turussa aloitesota. Hämtat från <http://www.ts.fi/uutiset/paikalliset/3821577/Paperittomien+palveluista+leimahti+Turussa+aloitesota> den 4. 3. 2018
- Unicef. (2018). *Människohandel är en form av slaveri*. Hämtat från <https://unicef.se/fakta/handel-med-barn> den 13. 2. 2018
- Unicef. (a). *Lapsikauppa*. Hämtat från <https://www.unicef.fi/unicef/tyomme-paakohteet/suojelu/lapsikauppa/> den 13. 2. 2018

- Unicef. (u.d.). *YK:n yleissopimus lapsen oikeuksista*. Hämtat från https://unicef.studio.crasman.fi/pub/public/pdf/LOS_A5fi.pdf den 14. 2. 2018
- United Nations. (2000). *PROTOCOL TO PREVENT, SUPPRESS AND PUNISH TRAFFICKING IN PERSONS, ESPECIALLY WOMEN AND CHILDREN, SUPPLEMENTING THE UNITED NATIONS CONVENTION AGAINST TRANSNATIONAL ORGANIZED CRIME*. Hämtat från https://ec.europa.eu/anti-trafficking/sites/antitrafficking/files/united_nations_protocol_on_thb_en_4.pdf den 2. 2. 2018
- UNRIC. (den 18. 10. 2013). Trafficking- vår tids slaveri. Hämtat från <https://www.unric.org/sv/nyhetsarkiv/26298-trafficking-var-tids-slaveri> den 3. 2. 2018
- Utlänningslag (301). (den 30. 4. 2004). *Finlex*. Hämtat från <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2004/20040301?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=utl%C3%A4nningslag#L4P52b> den 2. 2. 2018
- Walk free foundation. (2018). *What is modern slavery*. Hämtat från <https://www.walkfreefoundation.org/understand/> den 25. 2. 2018
- Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta ETENE. (u.d.). *Lausunto hallituksen esityksestä laiksi kunnan velvollisuudesta järjestää paperittomien terveydenhuoltoon*. Lausunto. Hämtat från <http://etene.fi/documents/1429646/1556041/Hallituksen+esitys+laiksi+kunnan+velvollisuudesta+j%C3%A4rjest%C3%A4%C3%A4+paperittomien+terveydenhuolto.pdf/9fb4e2e5-8c64-49be-bc92-f21f470b14cb> den 4. 3. 2018
- Valtiolle. (den 21. 11. 2014). *Joutsenon vastaanottokeskus*. Hämtat från https://www.valtiolle.fi/fi-FI/Tyonantajat_ja_tyontekijat/Sisaministerio/Joutsenon_vastaanottokeskus den 26. 2. 2018.
- Washburn, J. (1-3 2018). What Nurses Need to Know about Trafficking. *Journal of Christian Nursing*, 35(1), 18-25. Hämtat den 20. 3. 2018
- Voronova, S., & Radjenovic, A. (2016). *The gender dimension of human trafficking*. Europea Union: European Parliament. Hämtat den 19. 2. 2018
- YK liitto. (2018). *Mänskliga rättigheter*. Hämtat från http://www.ykliitto.fi/yk70v/fn/mansliga_rattigheter?language=sv
- YLE. (den 10 3 2016). *Vårdpersonalen känner inte igen offer för människohandel*. Hämtat från <https://svenska.yle.fi/artikel/2016/03/10/vardpersonal-kanner-inte-igen-offer-manniskohandel> den 20. 3. 2018
- Yle. (den 5. 2. 2017). *Ihmiskauppa on Suomessa samanlaista kuin muuallakin*. Hämtat från <https://yle.fi/uutiset/3-9442846> den 1. 2. 2018

Figurförteckning

Figur 1. Andelen kvinnor och flickor som fallit offer för trafficking (n=28).....	12
Figur 2. Andelen män och pojkar som fallit offer för trafficking (n=26).....	12
Figur 3. Arbetets resultat.....	36

Tabellförteckning

Tabell 1 De centrala punkter som kommer upp i de flesta källorna.....	31
Tabell 2 Koder och kategorier	36

Bilaga 1 Projektplan

Avdelningen för vård och det sociala området
Projektbeskrivning för examensarbeten

Projektets namn: Papperslösa - de icke önskade?
Projektansvarig lärare: Anne Nummela
<p>Projektbeskrivning:</p> <p>Bakgrund År 2015 är året då tio tusentals flyktingar kom till Finland. De kom med cykel, bil, båt, flyg, tåg, i bakluckor, i paketbilar och på andra sätt in till vårt land. Röda korset och andra tredje sektorns aktörer gjorde snabbt beslut och olika asylmottagningar grundades. Enligt migri.fi hade vi under tiden 1.1.-31.10. 2106 23 109 asylsökande. Av dessa har 5985 fått medborgarskap i Finland, 11 236 har fått ett negativt beslut och förväntas avlägsna sig från vårt land. Frågan är, gör de det? Enligt nyhetsrubrikerna november 2016 har vi en stor grupp papperslösa människor som ingen egentligen vet vad vi skall göra med. Vilka rättigheter har dessa människor och framför allt vilka skyldigheter har kommunerna och staten att ta hand om dessa människor - myndigheterna är så att säga "tagna på säng". Polismyndigheterna talar i en artikel om "de icke- önskade".</p> <p>Syfte Syftet med projektet Papperslösa - de icke-önskade? är att förstå begrepp då det gäller icke medborgare och tydliggöra vad kommunerna och frivilliga organisationer gör med och för dessa icke medborgare de s.k. papperslösa.</p> <p>Utförande I projektet lär vi oss om olika i processen aktuella lagar och dokument, intervjuar beslutsfattare och politiker. Vi diskuterar med frivilliga organisationer om hur de upplever situationen, vad de gör och vad de tycker man borde göra i situationen just nu. Sjukskötar- och hälsovårdar studerande i projektet har en möjlighet att delta i en 3 sp intensivkurs (Våren 2017) om integration av asylsökande och flyktingar i Norden.</p> <p>Förväntade resultat En bättre kunskap och en större förståelse om de papperslösas situation och hur vi kan hjälpa dem.</p>
Partners: FRK, Åbolands distrikt
Projektid: våren 2017
<p>Lärdomsprovets kompetenser:</p> <p>I lärdomsprovet fördjupar studerande sina kunskaper och färdigheter inom ett till utbildningsprogrammet hörande centralt kompetensområde.</p> <p>Forskning och utveckling</p> <p>Studerande kan systematiskt utveckla sitt yrkesområde och har förmåga att på ett vetenskapligt sätt presentera, diskutera och granska utvecklingsprojekt.</p> <p>Mångprofessionellt arbetssätt</p> <p>Studerande kan utföra forsknings- och utvecklingsverksamhet i mångprofessionella team.</p> <p>Resursförstärkande intervention och aktion</p> <p>Studerande kan tillämpa ett resursförstärkande perspektiv på utredning, utveckling och utvärdering av resursförstärkande yrkespraxis inom social- och hälsovård.</p> <p>Vårdvetenskapligt förhållningssätt (för Utbildning till sjukskötare och hälsovårdare)</p> <p>Reflektion och tillämpning av vårdvetenskapens metaparadigm enligt utbildningsprogrammets instruktioner för vårdvetenskap.</p>

Projektplanen uppgjord
7.12.2016 Anne Nummela

Projektplan 2018

Avdelningen för vård och det sociala området
 Projektbeskrivning för examensarbeten

Projektets namn: Papperslösa 2018 - de icke önskade?
Projektansvarig lärare: Anne Nummela
<p>Projektbeskrivning:</p> <p><u>Bakgrund:</u> År 2015 kom tiotusentals flyktingar till Finland. Enligt Migrationsverket fanns det år 2106 23 109 asylsökande i Finland. Av dessa fick 5 985 medborgarskap i Finland, och 11 236 fick ett negativt beslut och blev alltså papperslösa. Våren 2017 redde studerande inom examensarbetsprojektet Papperslösa - de icke-önskade? ut vilka rättigheter dessa människor har och vilka skyldigheter kommunerna och staten har.</p> <p><u>Syfte:</u> Syftet med projektet Papperslösa 2018 - de icke-önskade? är att implementera resultaten från examensarbetsprojektet 2017.</p> <p><u>Utförande:</u> I projektet förverkligas mångprofessionella funktionella utföranden (t.ex. temadagar, pop-ups, handouts) i arbetslivet baserat på kunskapen från projektet våren 2017 och den aktuella situationen gällande papperslösa.</p> <p>Vårdstuderande i projektet har även en möjlighet att delta i en 3 sp intensivkurs om kvinnor och flickor på flykt i Norden sett ur ett hälsofrämjande och resursförstärkande perspektiv där vårdpersonalens kompetenser i sammanhanget utvecklas.</p> <p><u>Förväntade resultat:</u> Öka kunnandet inom social- och hälsovården om papperslösas situation genom praktiska metoder och tillhörande anvisningar.</p>
Partners: -
Projektid: våren 2017 – våren 2018
<p>Lärdomsprovets kompetenser:</p> <p>I lärdomsprovet fördjupar studerande sina kunskaper och färdigheter inom ett till utbildningsprogrammet hörande centralt kompetensområde.</p> <p><u>Forskning och utveckling</u> Studerande kan systematiskt utveckla sitt yrkesområde och har förmåga att på ett vetenskapligt sätt presentera, diskutera och granska utvecklingsprojekt.</p> <p><u>Mångprofessionellt arbetssätt</u> Studerande kan utföra forsknings- och utvecklingsverksamhet i mångprofessionella team.</p> <p><u>Resursförstärkande intervention och aktion</u> Studerande kan tillämpa ett resursförstärkande perspektiv på utredning, utveckling och utvärdering av resursförstärkande yrkespraxis inom social- och hälsovård.</p> <p><u>Vårdvetenskapligt förhållningssätt</u> (för Utbildning till sjukskötare och hälsovårdare) Reflektion och tillämpning av vårdvetenskapens metaparadigm enligt utbildningsprogrammets instruktioner för vårdvetenskap.</p>

Projektplanen uppgjord

4.12.2017 Anne Nummela

Litteratursökning

Sökord	Avgränsning	Databas	Träffar	Använda	Datum
Human trafficking AND nursing	Full text, 2013-2018	EBSCO/CINAHL	83	2	29.1.2018
Prostitution AND human trafficking	Full text, 2013-2018	EBSCO/CINAHL	2	0	29.1.2018
Human trafficking AND undocumented	Full text, 2013-2018	EBSCO/CINAHL	1	0	29.1.2018
Paperittomat Suomessa 2013-2018	Finland, 2013-2018	Google.fi	98	0	7.2.2018

Ihmiskaupan uhrin Suomessa 2013-2018	Finland, 2013-2018	Google.fi	59	0	7.2.2018
Paperittomat ihmiskaupan uhrin 2013-2018	2013-2018	Google.fi	9	0	7.2.2018
Ihmiskauppa Suomessa 2013-2018	Finland, 2013-2018	Google.fi	127	0	7.2.2018
Paperittomat ihmiskaupan uhrin		Thl.fi	6	0	7.2.2018
Paperittomat orjat Suomessa		Google.fi	2700	0	7.2.2018
trafficking AND nursing	Full text, abstract 2014-2018	EBSCO/CINAHL	4	1	16.1.2018

illegal immigration	Full text, abstract 2014-2018	EBSCO/CINAHL	5	0	16.1.2018
”human trafficking”	2013-2018	Cochrane Library	5	1	18.2.2018
Nursing AND human trafficking	2013-2018	Cochrane Library	2	0	19.2.2018
”undocumented”	2013-2018	Cochrane Library	44	0	19.2.2018
”sex traffick*”	2013-2018	Cochrane Library	1	0	19.2.2018
”human traffic*” AND nurs*	2013–2018, Peer reviewed	eBook Collection (EBSCOhost), Academic Search Elite, CINAHL with Full Text, GreenFILE, Library, Information Science &	16	2	19.2.2018

		Technology Abstracts, MEDLINE			
"Hur känna igen offer för trafficking?"	2013-2018	Google.fi	15900	1	19.02.2018
Lapsikauppa	2013-2018	Unicef.fi	339	1	19.02.2018
Handel med barn	2013-2018	Unicef.se	200	1	19.02.2018
Lapsen oikeudet	2013-2018	Unicef.fi	5	1	19.02.2018
Ihmiskauppa	2013-2018	Thl.fi	219	1	19.02.2018

Litteraturoversikt

Författare, årtal, titel, land	Syfte	Metod	Urval	Resultat	Diskussion	Motivering av valet av artikel
Washburn, Joy, 2018, What Nurses Need to Know About Human Trafficking?, USA	Öka och uppdatera sjukskötarens kunskaper om trafficking offer.			Sjukskötare är i nyckelposition för att upptäcka traffickingoffer men det krävs samarbete mellan olika ämnesområden för att kunna påverka till traffickingorsaker grund orsaker.	Artikeln förespråkar om sjukskötarens vidare utbildning i trafficking som även kan spridas till det övriga samhället. Den innehåller också tabeller om etiska aspekter och frågor som kan användas för	Svarar på frågan hur man kan känna igen ett traffickingoffer?

					screening ett traffickingoffer.	
Roe-Sepowitz, Dominique; Hickle, Kristine; Bayless, Angelyn; Christensen, Randy; Garuba, Mariam; Sabella, Donna; Tate, Ramsey; 2018, Sex Trafficking for Nurses-What Do You Need to Know?, USA	Öka kunskap om unga trafficking offern samt ge råd hur bete sig när de upptäcks			Vårdpersonalen har avgörande roll i traffickingoffrens identifiering. Identifiering kan göras i vanliga hälsoundersökningar när personalen är uppmärksam.	De utsatta grupperna är hemlösa ungdomar som har inga pengar, är minderåriga eller saknar utbildning för att skaffa inkomster. När ett traffickingoffer upptäcks är det mycket viktigt att veta hur och vad sägs för att kunna bilda tillförlitligt	Svarar på frågan hur man kan känna igen ett traffickingoffer?

					förhållande till offret.	
Susie B. Baldwin, David P. Eisenman, Jennifer N. Sayles, Gery Ryan, Kenneth S. Chuang 2011, Identification of human trafficking victims in health care setting, USA	Öka vårdpersonalens kunskap om hur de kan känna igen på olika vårdinrättningar traffickingoffer	Intervjustudie	Representativt urval	Vårdpersonalen kan vara en s.k. port där brottslighet kan igenkännas. Traffickingoffer kan få hjälp via personalen på olika vårdinrättningar.	Traffickingoffer är vanligtvis utsatta för våld, och de lever i ständig rädsla. Språkbarriärer, rädsla och social och kulturella skillnader gör det svårt för vårdpersonalen att nå offren.	Svarar på frågeställningen
Social- och hälsovårdsministeriet, 2017, Kommuninfo, Finland	Informera kommunerna om brådskande social- och hälsovård för			Varje enskild fall ska granskas för sig från personens helhetsbehov av		Svarar på frågan hur kan socialtjänsten agera?

	personer som vistas olagligt i Finland.			hjälp, omsorg och service.		
Emerging Global Health Issues: A Nurse's Role. By: Edmonson, Cole, McCarthy, Cindy, Trent-Adams, Sylvia, McCain, Cindy, Marshall, June, Online Journal of Issues in Nursing, 10913734, May2017, Vol.				Sjukskötarens viktiga roll och ansvar på igenkänning av HT-offer. Sjukskötare kan känna igen, stödja och hjälpa offret för vidare hjälp.	Träning och utbildning viktigt för vårdpersonalen. De som kan, ska vidareutbilda annan vårdpersonal på arbetsplatsen, för att flera får hjälp.	Svarar på frågeställningen
An official position statement of the Association of Women's Health, Obstetric and Neonatal Nurses Approved	To protect the safety of women who have been trafficked.	The official position.		Nurses should be aware of the warning signs (physical and emotional) associated with	Nurses are uniquely situated as trusted professionals that provide support and empathetic	Svarar på båda frågeställningar i arbetet.

by the AWHONN Board of Directors, March 2016				trafficking in women and girls. Nurses should take leadership roles in these initiatives. Improvements in screening, identification, and treatment will ultimately lead to safer, healthier women.	care. The perception of the victim that the nurse can be trusted can facilitate honest communication and a willingness to share the situation.	
Human Trafficking and Health: A Survey of Male and Female Survivors in England. Oram, Siân; Abas, Melanie; Bick, Debra; Boyle, Adrian; French, Rebecca; Jakobowitz,	Att undersöka fysisk och psykisk hälsa och upplevelser av våld bland män och kvinnor som upplevt trafficking	Tvärsnittsstudie	Intervjuade var 18år eller äldre, hade upplevt trafficking och blivit igenkända som ett offer för trafficking av	78 % av kvinnorna och 40 % av männen rapporterade hög grad av depression och ångest eller	Flera av traffickingoffren led av fysiska, sexuella och psykiska problem. Flera av dem hade upplevt	Svarar på frågeställningarna

<p>Sharon; Khondoker, Mizanur; Stanley, Nicky; Trevillion, Kylee; Howard, Louise; Zimmerman, Cathy. American Journal of Public Health. Jun2016, Vol. 106 Issue 6, p1073-1078. 6p. 3 Charts.DOI: 10.2105/AJPH.2016,30309 5. Academic Search Elite</p>	<p>samt kommit in i hjälpsystemet i ett höginkomstland.</p>		<p>frivilligorganisation eller av lagstiftad organisation och hade nyligen eller höll på att få hjälpen eller flera frivillig- eller lagstiftade organisationer.</p>	<p>posttraumatiskt stressymptom.</p>	<p>våld och hot av sin människohandlare och behövde mångprofessionell hjälp.</p>	
<p>Kansainvälinen siirtolaisuusjärjestö (IOM), 2017, Ihmiskaupan uhrin ensivaiheen tunnistaminen ja palveluohjaus 2017, Finland</p>	<p>Råd till professionella inom social- och hälsovårdsbranschen</p>			<p>Det är svårt att känna igen offer för trafficking, men det finns vissa kännetecken som professionella behöver känna till.</p>		<p>Materialet valdes för att det svarar på arbetets frågeställning.</p>
<p>"Vår tids slaveri – om offer, förövare och samhällets</p>	<p>Första boken på svenska som</p>			<p>Okunskapen om att känna igen offer för</p>		<p>Boken valdes för att den innehåller</p>

roll", 2016, Dominika Borg Jansson	beskriver problem och diskuterar frågor om vår tids slaveri.			trafficking, svårt att identifiera offer, offret saknar kunskap om samhället, enhetliga och bindande nationella (Sverige) riktlinjer behövs för att kunna känna igen och kunna hjälpa dessa offer.		mycket relevant information om trafficking och papperslösa. Svar på frågeställningarna hittas.
Riku.fi, 2018, människohandel	En webbsida där det finns information om människohandel			Svårt att känna igen offer. Krävs kunskap för att göra det. Finns vissa kännetecken som man behöver vara observant på.		Källan valdes p.g.a. aktuell information gällande trafficking och svar på

						frågeställningen fanns
Lyhty Minna, Super 3/18	Artikel om hur man känner igen traffickingoffer			Svårighet att känna igen offer inom social- och hälsovård. Personalens okunskap. Artikeln ger råd om igenkännande		Källan har relevant information om hur man ska känna igen offren och hur man ska agera
Lapsiasia.fi 2013	Öka kunskap om barnets rättigheter och hur man kan känna igen ett barn som blivit traffickingoffer			De professionella som jobbar bland barn, speciellt ensamkommande barn är i den viktigaste positionen för att känna igen ett barn som blivit utsatt för		Källan svarar på frågeställningen

				trafficking. Genom samtal och iakttagelser kan dessa professionella lägga märke till detaljer som kan syfta på att barnet möjligtvis varit/är ett offer för trafficking.		
--	--	--	--	--	--	--

Lastensuojelun keskusliitto, 2016,	Öka kunskap om barnets rättigheter och hur man kan känna igen ett barn som blivit traffickingoffer			Eftersom det ofta handlar om okunskap bland barnen är det viktigt att dessa professionella kan förklara Finlands lagstiftning åt barnen, så att barnen själva kan reagera på om de har blivit felbehandlade		Källan svarar på frågeställningen
------------------------------------	--	--	--	---	--	-----------------------------------

Innehållsanalys

Meningsbärande enhet	Kod	Kategori
"Nurses have a potentially important, but currently largely unrealized role, in HT victim identification and rescue." (Edmonson, McCarthy, Trent-Adams, Marshall, & McCain, 2017)	Sjukskötarens viktiga roll vid igenkänning av traffickingoffer	Bemötande
"Awareness campaigns and community education also improve victim identification." (Edmonson, McCarthy, Trent-Adams, Marshall, & McCain, 2017)	Utbildning viktig för att känna igen möjliga traffickingoffer	Utbildning
"...it is essential that all team members learn about human trafficking and are trained to identify suspicious behavior or signs of coercion. Simple educational efforts can expand health care workers" (Baldwin, Eisenman, Sayles, Ryan, & Chuang, 2011)	Vårdpersonalens utbildning avgörande för att se kännetecknen	Utbildning
"Nurses have an opportunity to recognize signs and become a first line of response for a trafficked person." (Washburn, 2018)	Sjukskötarens möjlighet att märka de typiska kännetecknen	Bemötande
"SOAR encourages providers to Stop and increase awareness and understanding of human trafficking. Observe patients and recognize the verbal and nonverbal indicators of trafficking. Ask good questions and interact with potential victims.	Metoder underlättar igenkännandet	Arbetsmetod

Respond appropriately when you suspect that trafficking may be occurring.” (Washburn, 2018)		
“Unfortunately, the majority of nurses have a limited understanding of the issue of sex trafficking and how it may present with their patients” (Roe-Sepowitz, o.a., 2016)	Sjukskötarens bristfälliga kunskaper	Utbildning
“...the better equipped they will be to identify victims and focus on prevention strategies.” (Roe-Sepowitz, o.a., 2016)	Sjukskötarens behov för bättre metoder att känna igen ett traffickingoffer	Utbildning
”Tunnistaminen on usein yhteistyötä. Asiakas saattaa tavata lääkärin ja hoitajan jotka huomaavat hänen puheissaan viitteitä ihmiskaupasta.” (Lyhty, 3/18)	Igenkännande i mångprofessionell vårdssituation	Bemötande
“All survivors who received health care denied that they had been questioned about their personal safety or history of abuse, as with domestic violence screening questions (for example, “Is anyone hurting you?” or “Are you ever forced to have sex when you don’t want to?”)” (Baldwin, Eisenman, Sayles, Ryan , & Chuang, 2011)	Bristande anamnes försvårar igenkännandet	Arbetsmetod
“They suggest that health professionals observe patients’ body language and other visual cues, use common sense, and approach patients sensitively.” (Baldwin, Eisenman, Sayles, Ryan , & Chuang, 2011)	Vårdpersonal ska observera kroppsspråket	Arbetsmetod

“...health care settings can serve as sites of trafficking victim identification” (Baldwin, Eisenman, Sayles, Ryan , & Chuang, 2011)	Metoder underlättar igenkännandet	Arbetsmetod
”... yritä luoda luottamuksellinen ilmapiiri ja selvittää kysymyksillä hänen tilanteesta” (Lyhty, 3/18)	Sjukskötare skapar tillit	Bemötande
”Hoitajien pääasiallinen tehtävä on auttaminen” (Lyhty, 3/18)	Sjukskötaren har ansvar att hjälpa	Bemötande
”Kerro asiakkaalle, että hän voi saada apua tilanteeseensa” (Lyhty, 3/18)	Sjukskötaren ska erbjuda hjälp	Bemötande
“..allow patients the opportunity to speak for themselves, clinic or hospital staff should attempt to interview and assess all patients privately.” (Baldwin, Eisenman, Sayles, Ryan , & Chuang, 2011)	Patienten ska ha möjlighet till individuell vård	Bemötande
”...it is possible that simple questions might enable health care providers to better identify these patients. The domestic violence screening question, “Are you safe in your home?” can potentially serve to identify trafficking victims, as can routine social history questions about home and work environments.” (Baldwin, Eisenman, Sayles, Ryan , & Chuang, 2011)	Vårdpersonal ska ställa rätta frågor	Arbetsmetod
"Ihmiskaupan uhrin sosiaaliset ja terveydelliset oireet eivät pääsääntöisesti eroa muusta asiakaskunnasta" (STM, 2018)	Symptom kan vara svåra att koppla till ett offer	Arbetsmetod

<p>"Ihmiskauppaa voidaan ensivaiheessa tunnistaa havainnoimalla ihmiskaupalle tyypillisiä piirteitä asiakkaan tilanteessa. Mitä useampia tunnusmerkkejä huomataan, sitä suurempi on ihmiskaupan riski" (STM, 2018)</p>	<p>Typiska kännetecken kan tyda på trafficking</p>	<p>Arbetsmetod</p>
<p>"On tärkeää, että asiakastilanne tuntuu asiakkaasta rauhalliselta ja turvalliselta. Luottamuksen rakentaminen on ensiarvoisen tärkeää, jotta asiakasta voidaan auttaa ja hän uskaltaa tulla vastaanotolle myös jatkossa" (STM, 2018)</p>	<p>Klienten ska känna sig trygg vid bemötandet</p>	<p>Bemötande</p>
<p>"Identifiering av potentiella offer för människohandel är en mycket svår uppgift. Ibland ser sig dessa personer av olika anledningar inte som offer". (Borg Jansson, 2016)</p>	<p>Igenkännandet är en svår uppgift</p>	<p>Utbildning</p>
<p>".annat som försvårar arbetet att med att identifiera offer... är att det är så många olika människor som kan komma i kontakt med de utsatta personerna. Det gör det svårt att bygga upp tillit och att få de drabbade personerna att berätta om vad de har blivit utsatta för". (Borg Jansson, 2016)</p>	<p>Bristande kontinuitet i vården försvårar igenkännandet</p>	<p>Arbetsmetod</p>
<p>"De utsatta personerna ska informeras om sina rättigheter". (Borg Jansson, 2016)</p>	<p>De utsatta ska informeras om sina rättigheter</p>	<p>Arbetsmetod</p>
<p>"... inte fråga rakt ut om hon är ett offer för människohandel utan försöka att ställa andra frågor...". (Borg Jansson, 2016)</p>	<p>Använd rätta metoder</p>	<p>Arbetsmetod</p>

"Viktigast är dock att man ger den utsatta personen en chans att andas ut. Få en chans till reflektion... och för första gången i sitt liv känna sig trygg". (Borg Jansson, 2016)	Skapa trygghet och ge tid	Bemötande
"Det finns inga typiska offer för människohandel". (Brottsofferjouren, u.d.) "... synnerligen svårt att som utomstående känna igen människohandel." (Brottsofferjouren, u.d.)	Inga typiska offer Svårigheter att känna igen	Utbildning Utbildning
"Det viktigaste är att försöka bygga upp förtroendet hos ett eventuellt offer och att få henne eller honom att börja prata". (Brottsofferjouren, u.d.)	Förtroende	Bemötande
"On tärkeätä edistää turvapaikanhakijoiden vastaanotossa työskentelevien osaamista liittyen ihmiskaupan uhrien tunnistamiseen ja erilaiseen hyväksikäyttöön sen tiimoilta. Myös ilman huoltajaa tulleiden edustajat tarvitsevat osaamisen vahvistamista ihmiskauppa-asioissa." (Lastensuojelun keskusliitto, 2016)	Öka kunskap att känna igen traffickingoffer	Utbildning
"Jotkut nuoret voivat joutua seksuaalisen hyväksikäytön uhriksi sen vuoksi, että ovat jääneet velkaa salakuljettajille. Kaikki eivät osaa kertoa tästä tai edes ymmärrä, että heille tapahtunut on väärin tai laitonta. Lapsille ja nuorille tulisikin kertoa muun muassa oikeudesta seksuaaliseen koskemattomuuteen. On tarpeen	Okunskap om rättigheter bland offren på mottagningscentrum	Utbildning

tarkistaa, onko vastaanotossa riittävästi osaamista tältä osin, ja antaa ohjeistusta asiassa." (**Lastensuojelun keskusliitto, 2016**)

"Lapsiasiavaltuutettu korostaa, että lapsien osalta heidän tunnistamisensa ihmiskaupan uhreiksi voi olla vieläkin vaikeampaa, koska lapset eivät välttämättä osaa itse edes kertoa tilanteestaan eivätkä edes ymmärrä, että kyse on ihmiskaupasta. Erityisen haavoittuvainen ryhmä on yksin maahan tulevat lapset." (**Lapsiasia, 2013**).

"Nurses who are educated about risk factors and clinical manifestations of HT, and who can provide efficient and compassionate assistance to patients, have the potential to play an important role to address this problem." (**Edmonson, McCarthy, Trent-Adams, Marshall, & McCain, 2017**)

"This poses an urgent and unique opportunity for nurses to identify, support, and refer victims to appropriate agencies. Incorporating relevant training for nurses and Other healthcare providers is crucial." (**Edmonson, McCarthy, Trent-Adams, Marshall, & McCain, 2017**)

"Nurses are ideally positioned to screen, identify, care for, provide referral services for, and support victims of human trafficking." (**JOGNN, 2016**)

Svårt att känna igen barnoffer

Utbildning

Utbildade sjuksköterskor har viktig roll i arbetsteamet

Utbildning

Relevant utbildning och simulering viktig för sjuksköterskan

Utbildning

Sjuksköterska i nyckelposition för att känna igen, hjälpa till och ge stöd åt traffickingoffer

Bemötande

<p>“One of the most challenging issues associated with human trafficking for nurses and other clinicians is the identification of victims.”. (JOGNN, 2016)</p>	<p>Vårdpersonalens viktiga roll vid igenkänning av traffickingoffer</p>	<p>Utbildning</p>
<p>“Nurses are uniquely situated as trusted professionals that provide support and empathetic care. The perception of the victim that the nurse can be trusted can facilitate honest communication and a willingness to share the situation.” (JOGNN, 2016)</p>	<p>Sjukskötarens viktiga roll vid skapande av tillit och förtroende</p>	<p>Bemötande</p>
<p>“Med hjälp av denna rekommendation strävar ministeriet till att styra personer som olagligt vistas i landet till kommuner där professionella yrkespersoner inom social- och hälsovården uppskattar, från fall till fall, personens helhetsbehov av nödvändigt stöd och nödvändig omsorg samt nödvändig service. Hjälpen ska i första hand erbjudas som en tjänst eller i form av betalningsförbindelse” (Social- och hälsovårdsministeriet, 2017)</p>	<p>De professionellas ansvar inom social- och hälsovården att känna till ministeriernas nya rekommendationer</p>	<p>Utbildning</p>
<p>”Det kan ta lång tid att bygga upp förtroende och det är viktigt att man inte försöker tvinga fram förtroendet och att man visar respekt för offrets egen vilja vad gäller det han eller hon vill berätta och när”. (Brottsofferjouren, u.d.)</p>	<p>Ge tid att prata och visa respekt</p>	<p>Arbetsmetod</p>
<p>"Ihmiskaupan uhriksi joutuneen lapsen ja ihmiskaupan uhrin mukana seuraavan lapsen auttamisessa Joutsenon vastaanottokeskus toimii yhteistyössä lastensuojeluviranomaisten kanssa. Kuntien lastensuojeluviranomaisten rooli</p>	<p>Barnskydd i mångprofessionellt samarbete</p>	<p>Arbetsmetod</p>

<p>lapsiuhrien auttamisessa on keskeinen, koska kaikki lastensuojelutoimet ovat lastensuojeluviranomaisten toimivallassa." (Saulin & Häkkinen, 2016).</p>		
<p>"Det är avgörande att alla aktörer som kommer i kontakt med barn är uppmärksamma på barnets situation och de signaler som barnet eventuellt skickar ut. Man bör även ta hjälp av de tecken på eller indikatorer om människohandel som ofta, men inte alltid, visar på en utsatt situation och möjlig människohandel i de fall när barnet själv inte förstår, kan eller vill berätta om situationen." (Länstyrelsen, 2015).</p>	<p>Mångprofessionellt samarbete vid igenkännandet av barnoffer</p>	<p>Arbetsmetod</p>
<p>"In addition to identifying HT victims, healthcare providers need to be able to ask the right questions and offer assistance." (Edmonson, McCarthy, Trent-Adams, Marshall, & McCain, 2017)</p>	<p>Vårdpersonal ska fråga rätta frågor och hjälpa till</p>	<p>Arbetsmetod</p>
<p>"Lapsiuhri on oikeutettu samoihin palveluihin kuin kuntalaiset riippumatta kansallisuudesta tai maahanmuuttotilasta." (STM, 2018).</p>	<p>Barnoffrets rättigheter</p>	<p>Arbetsmetod</p>

Poster1 och 2

KÄNNER DU IGEN?

Visitkort

